Leto LXIV | Poštnina plačana v gotovini | V Ljubljani, v četrtek, 23. januarja 1936. | Štev. 18 a | Cena 1.50 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate: Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Mengkuo

Zavojevalni program Japonske se z železno doslednostjo izvaja. Septembra 1931 so čete japonske armade, ki ima svoj glavni stan na azijski celini v Dajrenu (Port Arthurju) oziroma Mukdenu in se imenuje kvantunška armada, vkorakale v kitajsko Mandžurijo, nakar je to nad 1 milijon kvadratnih kilometrov obsegajoče ozemlje, ki prehranja nad 30 milijonov duš, bilo proglašeno kot neodvisna država s cesarjem na čelu, dasi je v resnici pod vrhovno japonsko oblastjo. Oktobra 1932 je Japonska odklonila predlog Zveze narodov, naj bi se Mandžurija pod kitajsko suvereniteto osnovala kot avtonomna pokrajina z inozemskimi svetovalci, katerim bi stal na čelu Japonec. Marca 1933 je Japonska odpovedala svoje članstvo v Zvezi narodov. Decembra 1934 je zapustila svoje mesto med državami, ki so podpisale washingtonsko pogodbo iz leta 1922, češ da njen podpis pod ta akt, s katerim se je zajamčila teritorialna integriteta Kitaja, ni veljaven. Letos januarja meseca pa je Japonska zapustila pomorsko konferenco v Londonu, s čimer je padla določba, ki razmerje med vojnimi brodovji Anglije, Amerike in Japonske določa z 5 : 5 : 3, in bo odslej Japonska svoje brodovje ojačevala v poljubni meri.

Ko se je Kitajska s svojimi nezadostnimi silami uprla japonski zasedbi Mandžurije, je japonska armada vkorakala preko najsevernejših kitajskih provinc na Peking ter se ustavila ob Velikem zidu. Ker je pretila nevarnost, da Japonci zavzamejo Peking in pristanišče Tjencin, je Čankajšek sklenil z Japonci pogodbo, da se kitajske čete umaknejo daleč za Veliki zid ter da v tem ozemlju ne sme biti več kitajskih čet, nego jih je neobhodno potrebno za notranjo varnost. Nato pa se je začela japonska propaganda, da bi se vse severne kitajske province, to so Hopej, kjer ležita Peking in Tjencin, potem polotok Šantung s pristaniščem Cintau, nato severozapadna provinca Šansi in pa obedve takozvani notranjemongolski provinci Čahar in Šujijan — notranjemongolsko provinco Džehol so bili Japonci že davno pred tem priključili Mandžuriji, ki je dobila ime Mandžukuo — proglasile kot avtonomne, s čimer bi bila zveza z Nankingom popolnoma zrahljana. Ta načrt pa se Japonski ni posrečil. Avtonomistično gibanje je namreč prišlo v roke severnokitajskih prvakov, ki so pač sami za avtonomijo teh provinc, ki jih je Kitaj vedno slabo upravljal, se pa odločno protivijo japonski nadoblasti, tem bolj, ker so kitajski nacionalisti napeli vse sile, da avtonomijo sploh preprečijo. Kitajski vodja Čankajšek je, da odvrne od Kitaja nevarnost popolne odcepitve teh provinc, ki bi na ta način sčasoma japonskemu vplivu popolnoma podlegle, začel decembra lanskega leta pogajanja s severokitajskimi avtonomističnimi prvaki, nakar je bila avtonomija res proglašena in se je preprečilo, da bi Peking in Tjencin padla v japonske roke. Skoro se je zdelo, da je topot Tokio igro izgubil.

Stvar pa se je zopet zaobrnila drugače. Pod pritiskom japonske kvantunške armade so mandžurske čete z japonskimi poveljniki pod pretvezo, da kitajski nacionalistični elementi ogrožajo mandžursko mejo, vkorakale v Čahar, nakar je Kitaj več ali manj bil že pripravljen, ker so bili Japonci že prej pridobili zase čaharske Mongole, da so se polastili avtonomistične vlade v tej provinci, radi česar Čankajšek seveda ni imel nobene podlage, da bi takó preprečil okupacijo Čaharja. Toda Japonci so šli še delj in so vkorakali te dni tudi v zapadno notranjemongolsko provinco Sujijan, kjer so bili pridobili zase tamkajšnjega glavnega poglavarja Mongolov, princa Teha ali Teh-Vanga (vang pomeni poglavarja). Nobenega dvoma ni, da bodo Japonci šli še bolj na zapad in pomagali, da bodo dobili »avtonomijo« tudi Mongoli najzapadnejših provinc Alašan in Pešan, ki že mejita na najzapadnejšo veliko kitajsko provinco Sinkjan ali vzhodni Turkestan, ki se je lanskega leta od Kitaja osamosvojil, v resnici pa je pod vodilnim sovjetskim vplivom, oziroma že kar naravnost Rusiji podvržen. Iz tega se jasno razvidi japonski načrt. Ako bodo namreč njihove čete v Pešanu, bo okoli takozvane zunanje Mongolije, ki je danes ruska vezalna država, po japonski notranji Mongoliji sklenjen ogromen obroč, ki sega od mesta Mandžuli, ki je nasproti Čite na severovzhodu, v globoko na jug do reke Hoangho napetem loku tja do Altajskega gorovja na severozapadu in bo Japoncem treba samo še zavzeti ogromno, a malo obljudeno zunanjo Mongolijo, da potisnejo svojo armado na črto, ki sega od Altaja do spodnjega toka reke Amur pa do Vladivostoka. Iz tega se razvidi vsa grandioznost japonskega načrta.

Mandžurija ni ozemlje, ki bi bilo pripravno za naselitev japonskega prebivalstva. Od 30 milijonov ljudi, ki živijo v Mandžuriji, je 27 milijonov kitajskih kmetičev, ki so se bili v to deželo naselili v časih strašne lakote od leta 1927 dalje. Ostali so Mongoli, Japoncev pa je samo nekaj nad 800.000. Japoncem nasprotuje v Mandžuriji neugodna klima. Ker so jim Kitajci nevarni, se poslužujejo Japonci metode, s katero so svojčas Anglosasi uničili indijansko pleme v Severni Ameriki. Uvažajo namreč v Mandžurijo ogromne količine opija, s katerim kitajsko prebivalstvo naravnost zastrupljajo. Res da so uvedli v Mandžuriji naravnost vzoren red in da so začeli ogromna javna dela. Predvsem gradijo železnice. Toda te železnice niso samo trgovinskega značaja, marveč tudi strategične, tako da se jasno razvidi, da Japonci Mandžurijo v prvi vrsti organizujejo kot nekako trdnjavo, na katero se bodo opirali pri svojem nameravanem pohodu v sovjetofilsko zunanjo Mongolijo. Zasedba notranjemongolskih provinc, ki so jo Japonci sedaj uspešno začeli, gospodarsko zaenkrat nima nobenega pravega pomena — notranja Mongolija obsega sicer 1 milijon kvadratnih kilometrov, a ima samo nekaj nad 2 milijona prebivalcev ter predstavlja večinoma stepo, preden pa bodo mogli začeti eksploatirati rude, bo trajalo še veliko časa, ker so komunikacije zelo redke, pač pa je važna avtomobilska cesta, ki vodi iz Tjencina preko Pekinga in Kalgana v glavno mesto zunanje Mongolije Urgo, odtod pa v Irkutsk in ki se danes pri Kalganu, ki je v japonskih rokah, vsak čas lahko odreže od Rusije. Iz tega je jasno razvidno, da je tudi zasedba Čaharja in Suijana, oziroma notranje Mongolije za Japonce zaenkrat predvsem strategičnega pomena.

Zunanja Mongolija je nekoliko večja od notranje Mongolije in je še dosti manj obljudena — ima namreč samo okoli 1 milijon prebivalcev ter predstavlja na zunaj neodvisno republiko, ki stoji popolnoma pod protektoratom Moskve. **Vprašanje je, kaj bo zdaj storila Rusija, ki je od Japoncev ogrožena na vsej črti od Tihega morja do Altaja.** Vsemogočni japonski vojaški krogi čisto gotovo računajo tako, da je treba zunanjo Mongolijo čimpreje zavzeti, ker bo to pozneje, ko bo ogromni sovjetski oboroževalni načrt izpolnjen, to jako težko, ako ne nemogoče. Že julija lanskega leta je mandžurska vlada, ki igra japonskega harlekina, zahtevala od zunanjemongolske vlade v Urgi, da imenuje komisijo, ki bo popravila mejo med Mandžurijo in zunanjo Mongolijo in dovolila zgradbo telegrafske zveze iz Mandžukuoa v Urgo, kar so Mongoli odločno odklonili. Sedaj pa stoje stvari nekoliko drugače, ker bodo skušali Japonci, gotovo ne brez uspeha, v zunanji Mongoliji sami zanetiti gibanje po »popolni neodvisnosti« Mongolov, oziroma po emancipaciji od Rusije. S tem sicer Japonska riskira, da bi se zanetilo vsemongolsko gibanje sploh, ki bi moglo biti Japonski ravno tako nevarno kakor Rusiji, toda zaenkrat se na to ne misli, in preden bodo mogli mongolski pastirji kočevniki sebe vladati, bo preteklo veliko vode v morje.

Nadaljnji razvoj te zadeve je sedaj odvisen od sovjetske Rusije in vsi so radovedni, kako bo odgovorila na zasedbo notranje Mongolije ali Mengkuoa, kakor so Japonci sedaj krstili »neodvisno« notranjemongolsko državo s princem Tehom na čelu, Moskva.

Radikalski sovjet vrgel Lavala

Levica hoče „delati“ volitve
Ugibanja o posledicah v zunanji politiki

Pariz, 22. jan. c. Danes popoldne ob pol 6 je ministrski predsednik Laval podal demisijo celokupne vlade. Sicer se je o neizogibni ostavki Lavalove vlade govorilo že dalje časa, vendar pa dejstva preveč bijejo v oči, da je ta ostavka bila zelo umetno izzvana in v bistvu nepotrebna. Laval je padel kot žrtev taktike radikalne stranke, ki je ravno sedaj smatrala, da je trenutek ugoden, da se povzpne v ospredje in da prevzame oblast, tako da bo lahko nemoteno vodila nove volitve, ki bodo najbrž koncem marca ali pa aprila meseca 1936.

Zakaj je padel

Trenotek za krizo vlade je bil izbran in določen ravno za te dni. Laval sam je namreč še pretekli četrtek dobil v parlamentu zaupnico s 60 glasovi več. Lavala pa je vrgel izvršilni odbor radikame stranke, ki se je sestal v nedeljo popoldne v dvorani najbolj elegantnega hotela pariškega središča v »Continnentalu«. Ko je bila Lavalu izglasovana zaupnica v parlamentu, največja nevarnost za radikalno stranko še ni prešla, najsenzacionalnejša afera radikalne stranke še ni bila končana, Stavijskijev proces še ni bil končan. Ko pa se je v nedeljo sestal izvršilni odbor radikalne stranke, je pariško porotno sodišče že izreklo obsodbo nad udeleženci Stavijskijeve afere, ki so dobili od 1 do 7 let zapornih kazni. Proces je bil končan na ta način, da je pravica zagrnila z zaveso paragrafov vse tisto moralno ozadje Stavijskijeve afere, ki je lansko leto vrgla z vladnega prestola Daladiera in Chautempsa. Laval je svojo nalogo napram radikalni stranki opravil, Laval naj gre.

Pet sej vlade

Dogodki današnjega dneva so se razvijali precej preprosto. Zanimivost izbruha današnje krize francoske vlade obstoja samo v tem, da je od 3 popoldne pa do pol 6 zvečer vlada imela 5 sej, med temi 2 pod predsedstvom predsednika republike g. Lebruna. Ob pol 6 zvečer je notranji minister Paganon v Elizeju prečital časnikarjem izjavo, o seji vlade, v kateri pravi najprej, da je vlada odredila 15-dnevno žalovanje za pokojnim kraljem Jurijem. Na pogrebu bodo Francijo zastopali predsednik republike Lebrun in pa predsednik vlade, zunanji minister in mornariški minister. Predsednika republike bo spremljala močna vojna delegacija z maršalom Petainom na čelu. Na koncu izjave je šele sporočeno, da je Pierre Laval podal demisijo celokupne vlade. V istem uradnem poročilu je tudi sporočeno, da je bivši francoski poslanik v Belgradu Naggiar imenovan za veleposl. v Pekingu.

Po tej uradni izjavi je Paganon prebral še besedilo pisma, ki so ga Lavalu poslali radikalni ministri, ki odstopajo. V tem pismu pravijo radikali, da so dolžni ostati zvesti sklepom izvršilnega odbora radikalne stranke, ki noče več podpirati sedanjo vlado, morajo pa ostati tudi lojalni napram predsedniku vlade in mu zagotoviti, da ne morejo več voditi večine v parlamentu. To pismo so podpisali Herriot, Bonnet, Paganon in William Bertrand. Pokojninski minister, radikal Maupoil, pisma ni podpisal.

Istočasno pa je predsedniku vlade Lavalu predstavnik desnice v vladi, državni minister Louis Marin poslal pismo, v katerem pravi, da je sedanja vladna kriza izzvana na neparlamentaren in neustaven način. Zato predvideva, da bo prišlo do važnih dogodkov finančne in mednarodne politične narave, in da zato tudi on ne more več ostati v vladi.

Laval je ponosen

Ko se je ob 17.30 ministrski predsednik Laval vrnil v palačo zunanjega ministrstva, je sprejel časnikarje in jim potrdil, da je podal demisijo vlade. V svoji izjavi pravi, da je najbolj ponosen na to, da je frank ostal nedotaknjen in da je lahko spravil zadovoljiv proračun skozi parlament. Moja politika pomirjenja že rodi sadove doma in v zunanjem svetu. Ponosen sem na te sadove mojega dela. Predsednik Lebrun mi je ponudil mandat za sestavo vlade, ki pa sem ga moral odkloniti.

Ob 6 zvečer je predsednik republike že začel s konsultacijami. Po običaju je najprej sprejel predsednika senata Jeaneneya, ki je ostal pri njem pol ure. Ob 7 zvečer je prišel v Elizejsko palačo predsednik parlamenta Bouison.

Razkol pri radikalih

Pričakuje se, da bo nova vlada sestavljena koncem tedna, vendar pa je malo verjetno, da bi bila sestavljena vlada, ki bi popolnoma zagotovila vso premoč radikalne stranke. Ni izključeno, da se bo desno krilo radikalne stranke odcepilo zaradi načina, kako je bila izzvana sedanja vladna kriza. To krilo vodi ugledni prvak radikalne stranke, bivši minister Marchandeau, ki je tudi župan mesta Reimsa. Vendar ima Marchandeau za seboj komaj kakih 30—40 poslancev. Malo je verjetno, da bi vsi ti poslanci tik pred volitvami tvegali razkol v stranki in se tako izpostavljali nevarnosti, da pri bodočih volitvah ne bi bili izvoljeni. Vlada levičarskega kartela pa je tudi izključena, ker bi premoč socialistov v vladi zrahljala itak šibki položaj francoskega franka. Veliko izgledov na zelo visoko vlogo v novi vladni kombinaciji ima bivši finančni minister in Tardieujev intimni prijatelj Paul Reynaud, ki je že zadnjič glasoval proti Lavalovi zunanji politiki. Zaradi tega se je strgalo prijateljstvo med njim in Tardieujem, pri levičarjih in posebno pri radikalih pa je Reynaudov ugled silno zrastel.

Dunajska vremenska napoved: milo vreme bo še trajalo, dež, na gorah sneg.

Edvard VIII. zasedel prestol

V včerajšnji drugi izdaji je »Slovenec« podrobno poročal o ceremoniji proglasitve Waleškega princa za angleškega kralja pod imenom Edvarda VIII. Ravno tako je prinesel ganljiv govor, ki ga je imel angleški ministrski predsednik Baldwin po radiu na ves imperij. Spodaj sledijo poročila o pogrebnih pripravah za pokojnim Jurijem V.

*

Davi ob 10 so z balkona Saint-jameske palače razglasili, da je kralj Edvard VIII. stopil na prestol. Nato so vsake pol ure ta proglas prečitali na treh zgodovinskih krajih Londona, in sicer: na Celicrossu, Templebaru in na stopnicah borze. Podoben proglas so na isti način prečitali v Edinburgu in v Windsorju. Proglas pravi med drugim, da je Edvard VIII. s svojim soglasnim pristankom z besedo in srcem edini zakoniti kralj. Pred Saintjamesko palačo je bilo postrojenih 5000 vojakov, ki so tvorili častni špalir. Trobe in fanfare so intonirale državno himno.

Kralj Edvard pozdravlja vojsko

London. Kralj Edvard je poslal armadi, letalstvu in mornarici poslanico, v kateri med drugim posebno poudarja tudi to:

V trenutku, ko stopam na prestol, želim izjaviti svojo hvaležnost vojski za usluge, ki jih je izvršila napram mojemu ljubljenemu očetu. Spominjam se s hvaležnostjo plemenitega odgovora, s katerim je vojska za časa vojne odgovorila njegovemu čvrstemu zaupanju v njeno lojalnost, moč in odločenost. V poslanici se dodaja, da smatra novi kralj, da so bili prvi dnevi njegove službe mladega častnika v času svetovne vojne najmočnejša izkustva. Na koncu se v poslanici pravi: Ko prevzemam velike odgovornosti, ki me čakajo, se čutim močnejša v zaupanju, ko vem, da lahko računam na neomajno zvestobo vseh vojakov, ki služijo kroni v celem cesarstvu.

Pogreb v torek

Na željo kralja Edvarda VIII. bo pogreb kralja Jurija V. prav tak kakor pogreb Edvarda VII. Doslej so uradno prijavljene tele osebnosti, ki se bodo udeležile pogreba: belgijski in danski kralj, knez-namestnik Pavle iz Jugoslavije, madjarski namestnik, grški princ Pavel, luksemburški princ Feliks, posebni iraški zastopnik, japonski poslanik, finski maršal Manarhaim in drugi. Belgijskega kralja in njegovega brata in norveškega in danskega vladarja bodo pri vožnji skozi Rokavski preliv spremljali trije rušilci in ladja »Moncoz«.

Sožalje abesinskega cesarja

Havas poroča iz Desija, da je abesinski cesar ob smrti angleškega kralja novinarjem tole izjavil: »Z globoko bolestjo sem sprejel novico o smrti kralja Jurija V., ki sem ga imel čast osebno spoznati, ko sem bil njegov gost v Londonu leta 1924. Takrat sem imel priložnost spoznati njegove visoke vrline. Prepričan sem, da je največ njegova velika zasluga, da je mogla biti Anglija stalno na poti napredka in da je ves svet občutil njeno visoko civilizacijo, njeno veličino in njeno popolno uravnoteženost. Ko sem stopil na prestol, mi je pokojni kralj Jurij V. izrekel besede, ki jih ne bom nikoli pozabil: Razširite razumno v vaši državi blagoslov civilizacije, bdite nad varnostjo in mirom na mejah, Anglija ne bo nikoli kršila vaše neodvisnosti ne nedotakljivosti vašega ozemlja.« Vsa Abesinija sočustvuje z bolestjo Anglije in britanskih narodov, ki so imeli srečo, da se razvijejo in napredujejo v boljšo bodočnost pod visokim vodstvom slavnega pokojnika.

Kraljica Marija med bolniki

Belgrad, 21. jan. Danes ob 11 dopoldne je kraljica Marija obiskala novo mestno bolnišnico, ustanovo Nikole Pašiča. Pred vhodom v bolnišnico je bila zbrana množica ljudi, ki so kraljico navdušeno pozdravljali. Kraljico so sprejeli pred vhodom v poslopje upravnik bolnišnice dr. Ilič, župan Vlada Ilič, šef odd. bolnišnice dr. Sekulič.

Kraljica Marija si je najprej ogledala röntgenološko kabino. Nato je obhodila vse bolniške prostore in se razgovarjala z vsakim bolnikom posebej. Posebno zanimanje je pokazala za prostore za strokovno delo v bolnišnici. Ogledala si je komisijski laboratorij in klinične laboratorije, posebno se je pa pomudila v zdravniški sobi za delo. Nato je šla v lekarno Stanka Izložbe, ki je originalna ustanova in ji gre zasluga, da dobivajo bolniki vsemogoče specialitete.

Po ogledu bolniških kuhinjskih naprav je kraljica zapustila bolnišnico v spremstvu uprave in osebja bolnišnice. Ob razstanku s predsednikom bolnišnice in njenim upravnikom je Nj. Vel. kraljica izjavila: **Nimam ničesar, da vam povem, kakor to, da sem izredno zadovoljna z vsem, kar sem videla.**

Množica ljudstva, ki je zvedela o kraljičinem obisku, jo je sprejela ob odhodu z viharnimi vzkliki in toplimi pozdravi.

Bivši francoski finančni minister predaval v Belgradu

Belgrad, 22. jan. AA. Po vrnitvi s svečanosti otvoritve nove železniške proge Veles-Prilep je imel snoči Paul Reynaud ob 18.15 v dvorani Kolarčeve ljudske univerze pod okriljem Jugoslovanskega novinarskega združenja zelo uspelo predavanje o predmetu: **svetovni problemi.** V natlačeno polni dvorani izbrane belgrajske publike, je bilo opaziti predsednika vlade in zunanjega ministra **dr. Milana Stojadinovača,** ministra Gjura **Jankoviča,** odpravnika poslov francoskega poslaništva **Knobela,** člana diplomatskega zbora in druge ugledne politične osebnosti.

V Ženevi vsi otrpnjeni

Eden o pogajanjih s sredozemskimi državami

Ženeva, 22. jan. c. Današnja seja Sveta Zveze narodov je bila posvečena razmeram v svobodnem mestu Gdanskem, ki je pod mandatom Zveze narodov. Narodno socialistična večina mestnega sveta se ni držala ustave mesta, ki je pod nadzorstvom Zveze narodov. Stališče Zveze narodov in mestno upravo v Gdanskem je obtoževal Eden, zagovarjal pa se je komisar mesta Greiser.

Zunanji minister Eden je izvajal v svoji obtožbi, da so se odnošaji med Poljsko in Gdanskim zadnji čas precej zboljšali. Vendar pa mestna uprava ne spoštuje ustave svobodnega mesta. Gdanski senat ne sledi nasvetom in navodilom Zveze narodov. Svet Zveze narodov mora torej vse storiti, da bo mestni senat spoštoval ustavo, ki nosi zaščito Zveze narodov. Za Edenom so govorili ostali člani Sveta v istem smislu.

Stališče gdanskega senata je branil Greiser, ki je včeraj prišel z letalom. Rekel je, da se je ustava res mogoče kršila, toda samo v podrejenih in nevažnih okolnostih. Zunanji minister Eden se je razburjen dvignil in ostro zavrnil Greiserja, da ustava ni majhna stvar in da kršitev ustave ne more biti zadeva podrejene narave. Poročilo zunanjega ministra Edena je bilo sprejeto v celoti in se prihodnja seja vrši jutri.

Ženeva, 22. januarja. AA. G. Eden je opustil namero, da bi na popoldanski seji odbora osemnajstih poročal o **rezultatu razgovorov s sredozemskimi državami glede vzajemne pomoči, in sicer zato, ker bi bilo treba takšno sporočilo dati v navzočnosti delegatov vseh vlad, zastopanih na konferenci držav članic ZN o izvajanju čl. 16. Ker te konference ni moči posebej sklicati, je g. Eden sklenil, da bo namesto tega sporočila danes popoldne objavil v Ženevi izmenjavo diplomatske konference med vladami Velike Britanije in zainteresiranih sredozemskih držav.**

Graziani ustavljen

60.000 na pomoč rasu Desti

Reuter poroča: Ofenziva generala Grazianija na južni fronti je za sedaj ustavljena, dasi se poroča o gotovem številu spopadov med italijanskimi in abesinskimi sprednjimi patruljami, ki ščitijo umikanje rasa Deste.

Iz Addis Abebe poročajo, da so prve čete od onih 30.000 vojakov, ki so bile poslane kot ojačenje rasu Desti, že prišle k rasu Desti. Nekateri krogi trde, da bodo ta ojačenja znašala 60.000 vojakov. V vsakem primeru podčrtujejo abesinski krogi splošno mobilizacijo Abesinije, ki je bila včeraj objavljena v zvezi s porazom rasa Deste.

Nekateri abesinski pa tudi inozemski opazovalci se bojijo, da bo general Graziani hotel čimprej izkoristiti svojo zmago in da bo v najkrajšem času podvzel novo ofenzivo. Izve se, da je abesinska vlada poslala močna ojačenja rasu Nasibuju, ki ima za nalogo, da vpostavi zvezo z četami rasa Deste.

Reuterjev dopisnik javlja iz Addis Abebe, da abesinski uradni krogi izjavljajo, da se bo abesinska armada zaradi nove mobilizacije povečala za 300.000 vojakov. Drugi krogi pa pravijo, da se je velik del teh vojakov že prijavil v vojaško službo in da že od začetka vojne služijo pod zastavo. Torej učinek te mobilizacije ne bi bil tisti, ki ga abesinski krogi pričakujejo.

Vobče prevladuje mišljenje, da se vojna ne bo končala prej, predno se ne začne nove doba deževja, ampak da se bo nadaljevala do druge deževne dobe. V tem primeru se postavlja vprašanje prehranjevanja abesinske armade z živili, posebno zaradi tega, ker prehranjevanje italijanske vojske ni odvisno od sezone in žetve v Abesiniji.

V oblasti Tigreje danes ni bilo nobenih vojaških opracij.

Nemci o bojih

Berlin, 22. jan. b. Posebni vojni strokovnjak »Frankfurter Zeitung« prinaša sledeče poročilo o vojnem stanju na italijansko-abesinskem bojišču po zmagi Grazianija na južni fronti:

Na jugu

Sodeč po stotem italijanskem uradnem poročilu je zmaga Grazianija nenavadno značilna. Tako jo vsaj prikazuje italijansko propagandno ministrstvo, ki ima največji interes na tem, da jo naslika kot tako vsemu svetu. Nasprotno pa Abesinci zanikajo poseben pomen laške zmage. Njim se ta italijanska zmaga še zdaleka ne vidi tako velika, kakor jo slikajo Italijani. Res je, da Graziani kljub svojemu prodoru do danes še ni prišel do pokrajine Vale, zato pa mu tudi ni treba zanikati njegovega predstavljanja o zmagi. **In če bi Italijani tudi prodrli 200 km daleč v abesinsko ozemlje, je treba vpoštevati, da so od glavnega mesta Addis Abebe oddaljeni še vedno celih 500 km, ki se ne bodo dali tako lahko premostiti kakor prvih 200, ki vodijo povečini skozi puščavsko področje brez večjih terenskih težkoč. Kako bo Graziani izkoristil to svojo zmago, se danes še ne ve. Znano je le to, da je prosil nujno za okrepitev in da je ta okrepitev že prispela v Mogadisk ter bo v najkrajšem času prišla na pomoč Grazianiju.** Spopadi med italijansko in abesinsko južno armado se vedno bolj pomikajo proti vzhodu, tako, da je pričakovati, da bo do glavne bitke prišlo najbrže v področju Lale Silindi in reke Vebe Šibeli. Čeprav Italijani Grazianijevega prodora nočejo smatrati kot generalno ofenzivo njegove vojske, pa se jo po objektivni presoji mora vendarle smatrati vsaj kot začetek laške ofenyive. Doslej so bile fronte takorekoč mrtve. Sedaj po bitki pri Dolu pa so doživeli Italijani nekoliko več svobodnega zraka za nadaljnje vojskovanje in bojišče je oživelo.

Na severu

Druga pa je stvar na severu, kjer Italijani še niso uspeli, da bi se otresli strahovitega abesinskega pritiska.

Tudi na jugu se Italijani zelo motijo, če mislijo, da so popolnoma razbili armado rasa Deste. Oddelek ras Destovih čet, ki se je boril proti italijanskemu jeklu, je pokazal nenavadno energičen odpor in Graziani ima opraviti na številnih delih fronte, ki je dolga 450 km, z nenadnimi in zelo uspešnimi napadi Abesincev na Italijane. Armada rasa Deste je še vedno sposobna, da sprejme vsak napad Italijanov in se jim energično postavi v bran, kajti italijanska poročila so pretirana in danes je proverjeno, da so odnesli tanki in letala Grazianija zmago le nad enim samim oddelkom ras Destinih čet.

Po kontroliranih vesteh Abesinci doslej še niso zavzeli svetega mesta Aksuma. V tem področju v zadnjem času sploh ni prišlo do hujših bojev. Res je le, da abesinske vojne sile vedno bolj stiskajo svoj obroč tako okrog Aksuma, kakor tudi okoli Makale, kar postaja za Italijane silno nevarno. Italijani bodo morali tudi na severni fronti nekaj storiti, če hočejo, da bo njihova armada dobila več svobode za gibanje. Zaenkrat pa se morajo Italijani predvsem osvoboditi napadov abesinskih čet iz zased, zlasti v ozadju, ki onemogočajo vsaka pionirska dela ter prenos hrane in municije sprednjim oddelkom.

Aksum-Makale

Naj poročajo časopisi kolikor hočejo, da sta Aksum in Makale še vedno v italijanskih rokah, **res pa je, da obe mesti za Italijane ne predstavljata več več važnih oporišč, kakor je bilo to pred kratkim. Ti dve mesti predstavljata sedaj le še skrajno izpostavljeni zunanji točki italijanske fronte proti Abesincem. Medtem ko so Italijani popreje lahko vzdrževali krepko zvezo s svojimi posameznimi oddelki v pokrajini Tigreje, danes to nič več ne morejo, kajti čete raznih abesinskih poveljnikov so se tako krepko in uspešno povezale med seboj, da udarjajo Italijanom neprestano za hrbet in lomijo njihovo enotnost fronte, v kolikor se o taki sploh še da govoriti.** Položaj Italijanov na severni fronti ni nič kaj zavidanja vreden.

Belgija pojde svoja pota

Bruselj, 22. jan. b. Kmetijski minister je imel snoči govor, ki mu pripisujejo velik pomen, zlasti z ozirom na zunanjo politiko. Minister je poudaril, da je Belgija sklenila voditi popolnoma neodvisno zunanjo politiko glede državne obrambe. Seveda je predpogoj take politike, da postane Belgija dovolj močna, da se brani v primeru potrebe. Med Francijo in Belgijo ni nobene vojne zveze. Popolnoma napačno je, če se smatra kot vojno zvezo konvencijo, ki je sklenjena med francoskim in belgijskim generalnim štabom. Belgija in Francija ter Velika Britanija so vezane le z lokarnsko pogodbo, ki se jo seveda lahko brez dvoma smatra kot temelj evropske varnosti. Neumna pa je trditev, če se Belgijo predstavlja kot nekakega vazala Francije.

Krvavi nemiri v Damasku

Jerузalem, 22. jan. AA. Iz Damaska javljajo, da je v teku nemirov med splošno stavko bilo ubitih nekaj oseb. Ranjenih je nekaj vojakov in podčastnikov. Posadka v Damasku je ojačena z oddelkom marokanske konjenice in tanki. Nad mestom križarijo letala.

Vladna kriza v Egiptu

Kairo, 22. jan. c. Danes je egiptovska vlada Nesim paše podala demisijo. Demisija bo najbrž sprejeta, ker politični krogi hočejo, da se sestavi obširna koalicijska vlada, ki bo sklenila z Anglijo zavezniško in vojaško pogodbo. Vodja stranke vafdistov Nahas paša pa je odklonil mandat za sestavo nove vlade.

Pariz, 22. jan. AA. Havas poroča iz Londona: Iz Kaira javljajo, da je vlada odstopila. Kralj je poveril mandat za sestavo koalicijske vlade Nahas-paši.

Nemiri v Palestini

Jerузalem, 22. jan. b. Iz Damaska poročajo, da so zahtevali tamkajšnji nemiri stavkajočih delavcev tudi nekaj smrtnih žrtev. V Damasku so morali vse vojaške posadke okrepiti, po ulicah pa krožijo tanki in pa konjenica, ki preprečuje novo zbiranje ljudi. Dalje krožijo nad mestom in v vsej okolici tudi letala, ki imajo namen, da sporočijo vojaškemu poveljstvu vsako zbiranje ljudi.

Pojasnila o uradniških plačah

Belgrad, 22. jan. AA. Glede na vprašanje, ali se določbe prvega odstavka člena 9. uredbe o **znižanju osebnih prejemkov državnih in samoupravnih nameščencev nanaša na rodbinske upokojence, zaposlene v državni in samoupravni službi, kot kontraktualni uradniki, honorarni nameščenci in dnevničarji**, je finančno ministrstvo izdalo pojasnilo, da se določbe prvega odstavka člena 9 uredbe v **celoti nanašajo tudi na rodbinske upokojence, zaposlene v državni ali samoupravni službi.** Tako je treba razumeti zato, ker v zakonskih določbah rabljeni izraz »upokojenci« obsega tudi osebne in rodbinske upokojence. Ker zakonodajalec ni izrečno odredil, da velja to samo za osebne upokojence, velja znižanje za obe vrsti upokojencev, to je za osebne in rodbinske. Zato se ima nagrada, ki jo prejemajo rodbinski upokojenci kot kontraktualni uradniki, honorarni nameščenci in dnevničarji v državni ali samoupravni službi, znižati za 2%.

Za nadomestitev izgub povzročenih po sankcijah

Belgrad, 22. jan. m. Predsinočnjim je odpotoval v Pariz pomočnik zun. ministra dr. **Martinac** skupno z upravnikom Drž. hip. banke Gjurišićem. Kakor znano, bo Gjurišić v Parizu nadaljeval pogajanja, za katera je dobil pooblastilo od ministrskega sveta trgovinski minister dr. Vrbanić radi kompenzacij za sankcije, katerih izvrševanje po sklepu Zveze narodov je sprejela tudi naša država.

Belgrad, 22. jan. m. S kr. ukazom je napredoval za profesorja 7. pol. skup. na državni srednji tehnični šoli v Ljubljani ing. Josip Debeljak, profesor 8. pol. skup. Z odlokom notranjega ministra je v smislu določil uradniškega zakona in zakona o državnem svetu ter upravnih sodiščih postal pisar 9. pol. skup. pri kr. banski upravi v Ljubljani Edvard Ropič, pisar-pripravnik iste kr. ban. uprave z veljavo od 27. julija 1932. S tem se menja ukaz z navedenim datumom, s katerim je bil omenjeni uradnik kr. banske uprave v Ljubljani postavljen za pomožnega tajnika 7. pol. skup. na kr. banski upravi dravske banovine v smislu razsodbe državnega sveta.

Zagrebška vremenska napoved: Oblačno milo in nestalno vreme.

Domači odmevi

Iz Narodne skupščine

V spomin kralju Juriju

Belgrad, 22. jan. m. Današnja seja narodne skupščine je bila posvečena samo komemoraciji za umrlim angleškim kraljem Jurijem V. Vse galerije so bile že zdavnaj pred pričetkom seje nabito polne. V diplomatski loži, ki je bila vsa zavita v črnino, so bili skoro vsi diplomatski zastopniki na našem dvoru. Med drugimi smo videli v tej loži doyena diplomatskega zbora, papeškega nuncija, msgr. Hermenegilda Pellegrinettija, poleg njega pa sedanjega angleškega poslanika Roberta Campbella s svetnikom angleškega poslaništva Balfourjem in angleškim vojaškim atašejem. Prisostvovali so tudi bolgarski poslanik Dima Kasazov, romunski poslanik Guranescu s svetnikom romunskega poslanitva Papinijem, češkoslovaškega poslanika dr. Vaclava Girsko, italijanskega poslanika grofa de Violo, ameriškega poslanika Wilsona, albanskega posalnika Rauf Fico, poljskega poslanika Dembickega, avstrijskega poslanika Schmidta in turškega poslanika Hajdar Alija.

Ob 10.20 so vstopili v skupščinsko dvorano predsednik skupščine dr. Ćirić in podpredsedniki dr. Marković, dr. Režek in Vučetić. Takoj za njimi je vstopil predsednik kr. vlade dr. Stojadinović, nato pa notranji minister dr. Korošec, vojni minister, general Živković, minister brez portfelja dr. Behmen, minister za socialno politiko Cvetković, minister za gozdove in rudnike Janković, prosvetni minister Stosović, kmetijski minister dr. Stanković, pravosodni minister dr. Miškulin, gradbeni minister dr. Kožul, poštni minister dr. Kalugjerčić in finančni minister dr. Letica.

Čim so člani kr. vlade zavzeli svoja mesta, je vstal predsednik skupščine dr. Stevan Ćirić in otvoril današnjo sejo ter imel zatem komemorativni govor.

Važne izjave predsednika vlade

Belgrad, 21. jan. AA. Danes od 5 do 6 popoldne se je vršila seja odbora za narodne pogodbe in dogovore. Predsedoval ji je poslanec Žarko Tomašević. Seji so prisostvovali tudi predsednik kraljevske vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović z referenti ministrstva, pristojnimi za posamezne konvencije.

V začetku seje je predsednik vlade na kratko popisal vsebino konvencij, katerih namen je še bolj utrditi in če se sme to tako reči, napraviti še bolj prijateljsko naše razmerje z državami, s katerimi živimo v prijateljskih in zavezniških odnošajih.

Nato je tajnik prečital tele konvencije: Zakonski predlog o jugoslovansko-turškem dogovoru o izvozu opija; konvencijo o sprejetju mednarodnega pravilnika za plovbo po Donavi, sklenjeno med Jugoslavijo in Romunijo; zakonski predlog o izmenjavi not, objavljenih 4. junija 1935, med Jugoslavijo in Češkoslovaško, s katero sta se obe državi odrekli pravicam, navedenim v členu 4. in 6. pogodbe o trgovini in plovbi, sklenjeni v Pragi leta 1928; zakonski predlog o dopolnilnem dogovoru h konvenciji, podpisani v Belgradu dne 30. junija 1933 med Jugoslavijo in Romunijo, ki ureja vprašanje državljanstva, in zakonski predlog o konvencijah o vzajemnih odnošajih glede sodnih, civilnih in trgovskih zadevah, sklenjenih v Ankari 3. julija 1934 med Jugoslavijo in Turčijo.

Te predloge je odbor soglasno sprejel brez debate.

Prvi govornik, dr. Anton Novačan, je vprašal predsednika vlade glede sodelovanja vlade in narodne skupščine v vprašanju zunanje politike, ter se pri tem dotaknil tudi vprašanja gospodarskih sankcij proti Italiji, zaradi česar trpi naša država znatno škodo.

Predsednik vlade je odgovoril, da je deklaracija kraljevske vlade poudarila željo po sodelovanju vlade z narodno skupščino; pod tem sodelovanjem razume predsednik vlade v najširšem obsegu zlasti vprašanje zunanje politike. Dalje je predsednik vlade pripomnil, da pride v najkrajšem času pred narodno skupščino proračunski predlog zunanjega ministrstva in da bo to primerna priložnost, da seznani narodno skupščino z vsemi sedanjimi vprašanji zunanje politike kraljevine Jugoslavije.

G. Ivan Lovrenčič je poudaril potrebo po ustanovitvi stalnega odbora za zunanje zadeve v narodni skupščini in prosi narodno skupščino, da o tem razmisli. Dragomir Stojadinović in Dragiša Milovanović sta v svojih govorih vprašala predsednika vlade glede nekaterih zadev zunanje politike. **Predsednik vlade je na vprašanja dal potrebna pojasnila.**

Govoril je še Ljutica Dimitrijević, na koncu je pa Luka Kostrenčić dal izjavo, v kateri je poudaril, da se poslanci v vprašanjih zunanje **politike ne bi smeli razlikovati po klubih in strankah, na vladne in opozicijske politike, temveč, da bi morali biti zastran zunanje politike enodušni, zlasti nasproti zaveznikom v Mali antanti in Balkanski zvezi. Našo zunanjo politiko vodijo načela, ki smo jih vsi odobrili. Ta načela so zvestoba paktu ZN, spoštovanje mednarodnih mirovnih pogodb in zvestoba do vseh naših zaveznikov.** Seja je bila nato zaključena.

*

Belgrad, 22. jan. m. Danes popoldne so imeli v narodni skupščini seje skoraj vsi posebni skupščinski odbori, izvoljeni za proučevanje raznih zakonskih osnutkov, ki jih je predložila kr. vlada. Tako je imel popoldne zaključno sejo odbor za proučevanje zakonskega osnutka novega trgovinskega zakonika, na kateri so vsi člani tega odbora podpisali poročilo za plenum narodne skupščine. Za poročevalce odbora v plenumu so določeni Momčilo Sokič, Gjorgje Marković in Karlo Gajšek.

V prostorih finančnega odbora je zasedal pod predsedstvom Mite Dimitrijevića in Nikitovića odbor za proučevanje zakonskega osnutka o gospodarskih zadrugah. Govorilo je več poslancev, med drugimi tudi dr. Veble. Odbor je doslej premotril v posameznostih 38 paragrafov predloženega osnutka. Posamezni paragrafi so v odboru utrpeli manjše spremembe, katere je zahtevala tudi Glavna zadružna zveza. Seja se bo jutri popoldne ob 4 nadaljevala.

V velik skupščinski dvorani je pa zasedal odbor za proučevanje zakonskega osnutka o prekrških. Današnji seji tega odbora je prisostvoval tudi notranji minister dr. Anton Korošec. Tudi ta odbor bo te dni še nadaljeval s svojim delom.

Belgrad, 22. januarja. m. V prostorih narodne skupščine so imeli danes popoldne seje tako pohorci kakor tudi Jevtičev poslanci klub. Na sejah obeh klubov se je razmotrivalo o taktiki, ki naj bi jo klub zavzemala v bodočem delu narodne skupščine. Na dnevnem redu obeh klubov je bilo tudi vprašanje ustanovitve posebnega kluba JNS, vendar je ta akcija naletela na velike težave.

Ban v petek ne sprejema

Ljubljana, 22. jan. AA. G. ban dravske banovine dr. Marko Natlačen, v petek, 24. t. m. ne bo sprejemal strank.

Prevelika vnema

»Jutro« se boji, da se Katoliška akcija v Sloveniji ne bi izgubila na napačnih potih. V tej njegovi verski in katoliški gorečnosti ga je podkurilo zadnjič enkrat tudi pisanje »Obzora«, ki je »iz okolice škofa Rožmana, zvedel, da vlada nezadovoljstvo, ker so člani KA stopili tudi v politično stranko. Temu »Obzorovemu« poročilu dodaja »Jutro« naslednji komentar:

»Obzorova vest je vsekakor zanimiva ker je znano, da stoji »Obzor« glede poročil iz Slovenije v stikih z uredništvom »Slovenca«. Za presojo, ali je na vesti kaj resnice, ali pa izvira le iz »Obzorove« želje, bi bilo zelo važno vedeti, ali je svoje poročilo res dobil iz Ljubljane ali ne.«

Na to pa je »Obzor« sledeče odgovoril:

»KATOLIČKA AKCIJA U DRAVSKOJ BANOVINI«

Zagreb, 21. siječnja. Povodom bilješke u »Obzoru« od 15. o. mj. pod naslovom »Katolička akcija u dravskoj banovini«, konstatiramo, da nam tu vijest nije dao naš ljubljanski dopisnik niti je došla iz uredništva »Slovenca«. U ovoj bilješci izraženo je gledište »Obzora« o Katoličkoj akciji, koje je prihvaćeno i od naših mjerodavnih crkvenih krugova, kako to proističe i iz pisanja glasila vrhbosanske nadbiskupije »Katoličkog Tjednika«.

Ker so za KA v Sloveniji odgovorni slovenski škofje, bo prav, ako tudi v bodoče »Obzor« in drugi skrb za njo prepuste našim škofom. Pa tudi »Jutro« se lahko pomiri sedaj, ko vidi, da one alarmantne vesti o KA ne prihajajo ne iz »okolice škofa dr. Rožmana«, ne iz uredništva »Slovenca«.

Pohorcev se vse otepa

Priznamo odkrito, da prihajamo v težave, kako naj z enim udarnim imenom označimo politično skupino, ki se zbira okrog g. Kramerja in njegovega glasila »Jutra«. Bili so že narodnjaki, bili so naprednjaki. Toda kaj bi danes po desetletjihz narodnjaštvom, ki se je vezalo z nemštvom, in z naprednjaštvom, ko pa se je pokazalo, da so nosilci narodnega napredka čisto drugod kot pa v »naprednih« vrstah. Potem so menda postali liberalci in še pozneje demokrati. Ko pa so leta strumno sodelovali v diktaturi in se posluževali vse drugega, kakor demokratskih političnih metod, menda ne reflektirajo več na demokratično etiketo. Postali so torej nacionalisti. Toda to je danes zelo širok pojem; danes je vse nacionalistično — brez ozira na to, da biti nacionalist v popolnoma nacionalni državi ni posebna zasluga, ne odlika. No, pa tudi pod to firmo, ker so jo preveč eksploatirali, so doživeli brodolom. Kaj sedaj? Najbolj bi jim bila po godu še fašistična mondura, pa jo jim je tik pred nosom snel s klina g. Hodžera. V tej stiski so se zatekli k mili naši zemljici in si od divnega Pohorja sposodili ime. Torej pohorci Toda tu se prično težave, ne pri njih, ampak pri nas, ki bi jih radi imenovali in častili s tem častitim imenom. Te dni smo namreč dobili s pravega in resničnega Pohorja pismo naslednje vsebine: »Od kdaj pa si upa »Slovenec« Pohorje mazati s Kramerjevo in Jutrovo politiko? Mi prebivalci Pohorja protestiramo, da si kdo upa lastiti naše ime v takšne politične svrhe. Smo pošteni ljudje, ki nismo imeli s Kramerjevo politiko nikdar nič opraviti in tudi v bodoče nočemo o njem ničesar slišati. Naj se Jutrova stranka imenuje kakor hoče, po Pohorju se ne sme ali jo pa vsaj »Slovenec« ne sme tako imenovati.«

Kaj naj sedaj storimo, da bomo ustregli našim vrlim naročnikom na zelenem Pohorju, da pa kljub temu ne bomo krivični do Kramerjeve politične frakcije?

Dr. Milan Perko
do 26. januarja ne ordinira

„Jutro“ poziva k razmišljanju

»Jutro« komentira nedeljske občinske volitve in prihaja do zaključka, da je volilna udeležba bila razmeroma pičla in da zaradi tega zmaga JRZ ni tako velika, kakor se zdi. Nad tem pravi, je treba, da se vsi trezni ljudje zamislijo. — Med te trezne ljudi očividno ne šteje svojih pristašev, ker če bi se ti nad čem morali zamisliti, bi morali pač premišljevati porazno dejstvo, da JNS v nobeni občini ni mogla pod svojim imenom postaviti liste, ali pa se je ni upala, kar je še hujše. Pa tudi pohorske firme nismo nikjer videli, ne o njej čuli. Jutrovci so bili le tu in tam med opozicionalci za mešetarje, pa so se jih še otepali. Pričakovali bi, da bo »Jutro« to tragično okoliščino serviralo svojim čitateljem v premišljevanje. Potem pravi, da je »nacionalna« fronta ostala povsod nedotaknjena. Pravilno. Zakaj tudi ne, ko ji nilče nič noče in se tudi zanjo ne meni. Naj ostane lepo še naprej nedotaknjena — samo županovali bodo od večine izvoljeni JRZ župani!

Ta se pa ne postavi!

G. Rasto Pustoslemšek je v »Jutru« objavil naslednje pismo, ki so mu ga poslali Mozirčani:

»Obveščate se, da je tukajšnji občinski odbor na svoji seji dne 12. 1. 1936. toč. 4. dnevnega reda, sklenil, da se Vas črta iz seznama častnih občanov občine Mozirje okolica, sreza Gornji grad. Uprava občine Mozirje okolica, dne 16. I. 1936. Delovodja Bitenc Anton. L. S. Predsednik v. z. Stvarnik«

Sicer je g. Rasto poznan po svoji politični debelokožnosti — ampak, da gre objavljati pismo, ki bi ga vsak drugi kar moč tiho spravil v žep in nikomur črhnil besede! Potem pa še zraven vzklika: Zdaj bo občina srečna! Verjetno; čisto gotovo je za njo zadeva bolj častna, kakor pa za g. Rasta Pustoslemška, ki je tam nekje celo — rojak. Ostane mu še stara tolažba: Nemo propheta ...

Belgrajske vesti

Belgrad, 22. januarja. AA. Zaradi smrti angleškega kralja bo na dvoru žalovanje tri tedne, počenši z 21. januarjem t. m. do vštetega 10. februarja t. l.

Belgrad, 22. jan. AA. Ministrski svet je na predlog finančnega ministra in na podlagi čl. 15. zakonskega predloga o splošni carinski tarifi odredil, da se na železne cevi in dele za spajanje cevi, za katere so županstva sklenila pogodbo z dobavitelji pred 5. decembrom 1935, plača carina po postavkah, ki so veljale do tega dne. Za pošiljke tega blaga, pri katerih se je pobirala carina po zvišanih postavkah, bo prebitek preveč plačane carine vrnjen.

V Ljubljani se ustanovi:

Nova važna kmetijska ustanova

Leta 1898. se je osnovalo v Ljubljani Kmetijsko - kemiško preizkuševališče. Vodil ga je od začetka odlični strokovnjak v agri-kulturni kemiji in kmetijski bakteriologiji dr. Ernest Kramer, ki se je še posebej proslavil s svojo, sicer nemško pisano knjigo o Ljubljanskem barju (Das Laibacher Moor 1905). Njegov asistent, ki je prevzel vodstvo tri leta po dr Kramerjevi smrti l. 1907, ing. chem. Jakob Turk je nadaljeval započeto uspešno in koristno delo in si postavil s svojimi spisi nevenljiv spomenik. Sredi plodovitega dela ga je pred dobrim mesecem dni zgrabila neizprosna smrt. Dasi je bilo z zakonom o kmetijskih poskusnih in kulturnih postajah iz l. 1922. z ozirom na veliki napredek moderne kmetijske vede preizkuševališče reorganizirano, vendar je moralo tudi še dalje delovati v nezadostnih prostorih, o katerih pravi dopis kmetijskega ministrstva z dne 5. novembra 1935: Postaja ima povsem nezadostne prostore za laboratorijsko delo svojih treh odsekov, za poizkuse nima niti dvorišča in zemljišče, ki ga daje na razpolago Kmetijska družba, je neprimerno in preveč oddaljeno. Po zakonu iz leta 1922. ima namreč postaja sledeči delovni program: 1. da preiskuje kulturne in klimatičae razmere, koliko te vplivajo na vegetacijo rastlin, 2. da proučuje morfološke in fiziološke posebnosti kulturnih rastlin in da vrši poskuse zaradi ocenitve njih poljedelske vrednosti in da vrši poskuse z vsemi vrstami gnojil v najširši praksi; 3. da vrši selekcijo rastlin glede na klimatične razmere in zaradi izbora najboljših domačih in tujih oblik za poedine domače kraje; 4. da preiskuje kmetijske proizvode vseh panog kmetijstva, njihovo izkoriščanje za ljudsko in živinsko hrano, kakor tudi za predelavo; 5. da preiskuje semenje in kontrolira uvoz in promet s semenjem, umetnimi gnojili in industrijskimi odpadki za živinsko krmo kakor ostalega materiala za kmetijsko prakso; 6. da proučuje rastlinske bolezni in škodljivce ter predpisuje metode za njihovo zatiranje ali zaščito pred njimi. Pri postaji so v zvezi s tem delavnim programom predvideni štirje strokovni odseki, in sicer: 1. Pedološko-metegrološki odsek (za preizkovanje tal in podnebja); 2. agrobatanični (rastlinski); 3. agrokemijsk (za preiskavo sestavin) in 4. fitopalološki (za preiskavo bolezni). Poleg tega predvideva zakon za izvajanje vseh teh nalog primerno urejene laboratorije, potrebne zgradbe, steklenjake in poskusno zemljišče. Vse to je ostalo doslej na papirju, ker postaja ni imela niti zadostnih laboratorijev niti primernega poskusnega zemljišča. Lansko leto poleti je bil v Ljubljani načelnik kmetijskega ministrstva Bora Milutinović, ki si je ogledal neznosne sedanje razmere postaje. Po njegovem referatu je kmetijsko ministrstvo izjavilo z dopisom 5. novembra 1935 da je pripravljeno suksesivno izgraditi tako postajo, ako dobi od ljubljanske občine primerno zemljišče v bližini carinarnice, kjer je na razpolago vodovod, elektrika, plin in v bližini tramvajska zveza. V načrtu ministrstva je tudi, da se v zvezi s postajo zgradi pozneje tudi kmetijski muzej, ki bi pomenil važno kulturno ustanovo. Ministrstvo bi investiralo letno skozi več let po 200.000 dinarjev, ker bi bila postaja določena za celo banovino, je pričakovati upravičeno tudi primeren banovinski prispevek, da se postaja čimprej zgradi. Za Ljubljano bi imela taka postaja še prav poseben pomen, ker je mesto z inkorporacijo pridobilo tudi mnogo izrazitih kmetovalcev in tudi z ozirom na zatiranje škodljivcev po naših vrtovih. Posebej bo postaja važna za preiskovanje Barja, kjer bo posebno nujno, ugotoviti kulturne pogoje, čim se bo trajno znižala talna voda ko bo dokončana regulacija Ljubljanice. Ministrstvo izjavlja namreč v citiranem svojem dopisu, da bi postaja poleg redne službe, ki je koristna tudi za prebivalce Lubljane, sodelovala brezplačno pri agrobotaničnih in pedoloških raziskovanjih Barja. O tem vprašanju je izšel v 3. in 4. številki »Kronike slovenskih mest« letnika 1935, zanimiv članek inž. L. Prezlja, ki nanj opozarjamo

Postajo bo poleg poljedelcev pozdravila tudi naša trgovina s semeni, ki se je v Ljubljani tako lepo razvila, zlasti če bo postaja v bližini carinarnice. Za take postaje se tudi zelo zanima industrija oljnatih produktov in jih v drugih delih naše države tudi zmotno pospešuje. Isto velja za trgovino z vinom in sadjem Novi ljubljanski mestni svet bo brez dvoma pokazal, da umeva pomen tako važne ustanove ki naj vsaj nekoliko nadomesti žalostno dejstvo, da v Sloveniji nimamo nobene visoke in srednje kmetijske šole ter edina lahko dostojno predstavlja znanstveno stran slovenskega kmetijstva ter postane seminar za naše kmetijske strokovnjake.

—c

DAME!

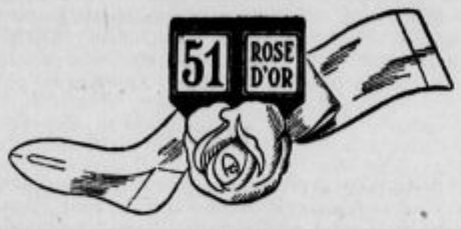

„ROSE D'OR"
(ZLATA ROŽA)

JE VODILNA ZNAMKA NOGAVIC; ELASTIČNE SO, ELEGANTNE IN IMAJO FINE PENTLJE. — PREPRIČAJTE SE IN KUPUJTE TRPEŽNE

„ROSE D'OR"
(ZLATA ROŽA)
NOGAVICE

DOBITE JIH V VSEH BOLJŠIH MODNIH TRGOVINAH

Po volitvah v Št. Ilju v Slov. gor.

Maribor, 21. januarja 1936.

Za našo obmejno postojanko se je v nedeljo bila sicer huda borba, a hvala Bogu, zmaga je po borbi tem lepša! Našega uspeha na meji se veseli vsa naša slovenska in jugoslovanska domovina.

Danes, ko so volitve za nami, lahko natančno dokažemo, da so bile trditve »Slovenca« pred volitvami pravilne. Konstatiramo lahko, da so se proti JRZ združili vsi bivši protivniki nekdanje SLS: demokrati in samostojneži (JNS), socialisti (vsi marksisti), nezadovoljneži vseh vrst. Silno je »nacionaliste« zabolelo, ko smo zapisali, da imajo v svoji sredi marksiste vseh sort.

Svojega pravega imena so se nasprotniki tako sramovali, da so mnogi izražali pomilovanje nad takimi politiki, ki se v odločilnem momentu ne upajo s pravo barvo na dan. Nadeli so si lepo ime »Kmetsko-delavska lista«, a pravilno svojo firmo so med tem skrili v grm. V »Večerniku Jutra« so napisali nekje v Štrihovcu dva silno dolgovezna članka, s katerimi so upali, da bodo ubili našo listo. Neki mecen je nakupil več stotin tega lista ter je dal tiskati tudi razne letake in vse to so agitatorji-pešci, na konju, na avtomobilu in biciklu raznašali po celi občini, a vse zaman.

Najhujši udarec za JNS in njihove priganjače je bila nezvestoba njih lastnih ljudi. Cela vrsta kandidatov jim je na štirih uničenih listah odpovedala podpise, a na dan volitev se jih je zopet večje število izneverilo, ter so raje šli z nami, oziroma so doma ostali, kakor pa, da bi glasovali za listo, o kateri so že naprej vedeli, da bo propadla. Za nasprotno listo je bil hud udarec tudi dejstvo, da je glavni njih vodja, ki se je cele dneve neumorno trudil, da bi dosegel zmago za listo JNS, zadnji moment radi poročila, da ima lista JRZ tako ogromno večino, ostal doma in niti ni prišel volit.

Na naši strani smo opazili izredno veselo razpoloženje, ne samo med volivci, ampak osobito med agitatorji. Naša stranka je imela več desetin sijajno izurjenih mladih fantov in mož, ki so cele dneve pred volitvami obhodili vse hiše ter so si delo za nedeljo tako mojstrsko razdelili, da so spravili na volišče, kar se je pač dalo. Udeležba, ki je znašala okoli 70%, bi bila gotovo še za najmanj 15% večja, ako bi ne bilo po naših slovenjegoriških hribih ravno te dni tako strašno blato, da bolnih in starih volivcev niso mogli na noben način spraviti na volišče. Drugi vzrok, da udeležba ni bila večja, je ta, ker je bilo nad 60 zanesljivih naših mož in fantov izpuščenih iz volivnega imenika. A tretji pogrešek je bil v tem, ker je bil volivni imenik vseh šestero starih občin skrajno pomanjkljiv in je bilo volivno postopanje v komisiji silno mučno, ko je bil zjutraj od 7 do 12 silovit naval, a volivni odbor ni mogel delati hitreje, ker so bili imeniki silno slabo sestavljeni, mnogo volivcev je radi tega brez glasovanja odšlo domov.

Eno pa moramo posebej poderčtati, da se naši volivci niso bali nobenih groženj in so pogumno oddali svoje glasove za našo listo. Nasprotniki so se posluževali vseh mogočih sredstev, a vse je bilo zaman.

Narodni čut naših obmejnih Slovencev, a tudi versko prepričanje in skrb za pošteno gospodarstvo v občini je gnalo naše ljudi kot mogočno armado, da obranijo našemu Št. Ilju staro pošteno ime.

Nasprotniki nimajo prilike, da bi se pritožili, ker je volivni odbor postopal do skrajnosti pošteno in je ugodil nasprotnikom v mejah zakona in v par slučajih tudi na tak način, kakor JNSarji nam ne bi ugodili.

Ko je že opoldne naša lista imela nad 300 glasov večine nad nasprotno, se je polastila naših Šentiljčanov, starih in mladih, velika radost in ni nobeno čudo, ako so ljudje svoje veselje izražali na poseben način. Mir pa se kljub temu ni kalil ne na levi in ne na desni. Šele zvečer, tik pred končanim glasovanjem in po glasovanju so nekateri razburjeni nasprotniki zagnali vrišč. a krepke roke so te razgrajače kmalu postavile na hladni zrak.

Ko se je razglasil izid, da je dobila naša stranka 23, a nasprotna samo 1 mandat, je nastalo tako veselje v vrstah naših mož in fantov, ki so oblegali volišče od vseh strani, da se to ne da popisati. Nasprotniki so pa sikali jeze grozili in preklinjali ter kazali svoje pesti, a naši so to sprejeli s pomilovalnimi nasmeški.. Cela vas je mahoma oživela, vse je bilo razsvetljeno. Gruče fantov so patruljirale po vasi gor in dol pevajoč slovenske in narodne pesmi. Nasprotniki pa so se žalostni poskrili.

Tako je končal volivni dan v Št. Ilju. Mi smo veseli te sijajne zmage. Nasprotniki pa imajo zopet dokaz več, da je naše ljudstvo tako trdno sklenjeno krog svojih voditeljev in krog svoje stranke, da je ves njih trud, da bi nas razbili, zaman. Prepričani smo, da se z nami veselijo zmage na naši meji vsi prijatelji naši iz Slovenije in Jugoslavije.

Žrtev narasle Save

Ježica, 22. jan.

Včeraj popoldne sta ob narasli Savi pod Savljami prali sestra Španove gospodinje iz Savelj 10 in služkinja Frančiška Kopač doma iz Vodic. Bili sta že gotovi s pranjem, le Frančiška Kopač je prala še zadnji kos perila. Pri tem se je preveč sklonila čez perivnik, izgubila ravnovesje in padla naravnost v deročo Savo. Valovi so nesrečno Francko takoj zagrnili in se ni niti za trenotek več pokazala na površju. Vsaka pomoč je bila izključena. Ker je Sava silno narasla, je gotovo ne bo mogoče takoj najti ter jo bo voda pozneje kje naplavila. Kopačeva je bila oblečena v rjavo krilo, siv predpasnik, na nogah je imela gojzerice, lase kostanjeve, oči plave, je močno razvita, stara 26 let, zobe ima dobro ohranjene. Kdor bi našel vtopljenko, je naprošen, da to takoj sporoči Ivani Dečman, Savlje, št. 10, pošta Ježica pri Ljubljani, ali pa na županstvo Ježica.

Napad na predsednika volivne komisije

V Vašem cenjenem listu z dne 21. januarja 1936 ste objavili pod gornjim naslovom dopis iz Tomišlja, kjer so se dne 19. jan. 1936 vršile občinske volitve. Ker pa je ves članek sestavljen tako, da se da iz njega razbrati zgolj to, da gre za napad na predsednika kot takega, naj pojasnim sledeče:

Voz, v katerem sem se zvečer po volitvah peljal domov, je bil last znanega prvaka-kandidata ene izmed list. Razumljivo je, da v vasi, kjer so imeli njegovi nasprotniki večino, ta kandidat kot politični nasprotnik ni bil zaželjen. Povsem slučajno sem se tudi jaz peljal s prav tistim vozom domov, kar pa nihče razen moje najbližje okolice ni mogel vedeti, ker sem se za to odločil šele zvečer — po izvršeni izročitvi volivnega materijala v roke predsednika občine — in to spričo skrajno neugodnih vremensko-terenskih razmer. Iz tega sklepajoč je gotovo, da je bil napad naperjen na gornjega kandidata in ne morda name kot nekako maščevanje za moje quasi pristransko postopanje. Ves čas volitev sem namreč postopal strogo nepristransko in po postavnih predpisih

Ljubljana, dne 22. januarja 1936.

Gabrovšek Emil,
cand. iur., predsednik volilne komisije pri občinskih volitvah v Tomišlju dne 19. januarja 1936.

Kdor ga pozna mu ostane zvest..

In se nikoli več ne odreče njegovi edinstveni pomoči. Baje ravno tako dobro izrečno zavrne in pri nakupu vedno natančno pazi na ime „Schicht" in varnostno znamko „Jelen" na rdečem ovitku.

SCHICHTOVO
Terpentinovo milo
domač izdelek

...ampak izrečno pristno zahtevati!

Brezposelnost v Sloveniji

Ljubljana, 22. januarja.

Za približno sliko o strašnem stanju brezposelnih služijo najbolj točno podatki Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani. Tako zvemo iz teh podatkov, da je bilo delavstva zavarovanega pri tem uradu konec l. 1935 nič manj kakor 20.072 samcev brezposelnih ter 7588 rodbin. Ako vemo, da je vsega zavarovanega delavstva 98.394, potem vidimo, je v Sloveniji skoraj vsak tretji delavec brezposeln. Največ brezposelnih je izkazovala stroka visokih zgradb, kjer je bilo brezposelnih 2100 družin in 3600 samcev, dalje gozdno-žagarska stroka z 2150 brezposelnimi družinami in 2950 samci, nato pa si slede: čevljarstvo 1320 samcev in 210 družin, mizarstvo 310 družin in 1540 samcev, oblačilna stroka 3360 samcev in 340 družin, kamenje in zemljine 1280 samcev in 320 družin, kovinska industrija in obrt 1860 samcev in 440 družin, trgovina 1580 samcev in 420 družin, grafična industrija 195 samcev in 65 družin, tobačna industrija 390 samcev in 290 družin itd. Nobenih brezposelnih pa niso izkazovale: tekstilna industrija, ceste, higijena, občinski obrati in gostilne. Pri sezonskih obratih, to je pri kamenjih in zemljinah, gozdno-žagarski stroki in visokih zgradbah so všteti le taki brezposelni, ki so bili stalno ob delo in zaslužek, ni pa upoštevana sezonska brezposelnost. Okoli 40% delavcev pri visokih zgradbah živi stalno na našem teritoriju v mestih in njih predmestjih. Ti so stalni, glavni kader naših brezposelnih.

Javna borza dela je dajala v l. 1935 podpore štiri do 7 mesecev 1696 delavcem, nad 8 mesecev pa 2320 delavcem, med tem, ko je l. 1934 dajala 4 do 7 mesecev podpore 750 delavcem, nad 8 mesecev pa 1640, med tem, ko je bilo n. pr. v Sarajevu podpiranih 4 do 7 mesecev 1149 delavcev, nad 8 mesecev pa 1394 delavcev, čeprav ima sarajevska borza dela še večje ozemlje kakor ljubljanska.

Samo ljubljanska centrala je l. 1934 dala rednih podpor 564.000 Din, izrednih 110.000 Din, leta 1935 pa je morala centrala dati že 937.000 Din rednih in 109.000 izrednih podpor. Vse javne borze dela v Sloveniji so dale l. 1934 1,043.000 Din rednih in 280.000 izrednih podpor, l. 1935 pa 1,513.000 Din rednih in 128.000 Din izrednih podpor.

Iz teh številk si jasno predstavljamo sliko brezposelnosti v Sloveniji. Prištejmo k temu še brezposelne rudarje in veliko število brezposelnih zasebnih nameščencev, malih obrtnikov, dninarjev, ki vsi niso všteti v to statistiko, potem moramo mirno reči, da je v Sloveniji z družinskimi člani kakšnih 150.000 ljudi brez stalnega zaslužka in brez kruha.

Delovanje tržkega odbora v Litiji

Litija, 21. januarja.

Po zakonu mora starešinstvo trškega odbora podati vsako leto obračun dela za preteklo leto ter dobiti odobrenje za nadaljne delovanje oziroma izpeljavo odobrenih del. Tako se je vršil ta občni zbor preteklo soboto. Navzočih je bilo nad 60 volivnih upravičencev litijskega trga to je nad eno tretjino vseh volivcev. Starešina trškega odbora g. ing. Kobler je prebral blagajniško poročilo, iz katerega posnemamo, da je trški odbor imel brez kakršnihkoli doklad v preteklem letu 32412 Din dohodkov, stroškov pa Din 25824.50. Prebitek znaša torej Din 6587.50. Glavno delo, ki ga je trški odbor v l. 1935. dovršil, je zgradba obrambnega nasipa na litijskem polju pri sejmišču, da se vsaj za silo zavaruje litijsko polje pred poplavami. Ta nasip je stal skupno 26.904 Din, ter je k tem gradbenim stroškom prispevala kr. banska uprava 15.000 Din, občina Litija 4000 Din, okrajna posojilnica litijska 4500 Din, tako da je z trškega šlo samo 3404 Din. Trški odbor je tudi dal letno nagrado cerkveniku 1800 Din, ter litijski cerkvi za napravo krstnega kamna in spovednice 2000 Din. Vodni zadrugi je naklonil 500 Din, za izdelavo načrta za povečanje litijskega pokopališča 400 Din. Vsi ti izdatki so bili soglasno odobreni. Nato je g. ing. Kobler predložil načrt dela za l. 1936. Soglasno je bil nato odobren predlog g.. Lebingerja, naj se prvenstveno izdela sledeče: 1. dvig ceste v dolžini 120 m, ki vodi na litijsko polje, kar bo predvidoma veljalo 4800 Din, 2. podaljšanje obrambnega nasipa v dolžini 260 cm ob nabrežju litijskega polja, stroški okrog 12000 Din. 3. Trški odbor naj sodeluje pri regulaciji splaniranja cestišča okrog litijske cerkve. Odloži pa se projekt zgradbe javnega stranišča, ker to spada v kompetenco občine kot higijenske oblasti.

Daljša debata se je razvila okoli vprašanja prepustitve starega sejmišča ob Kunstlerjevi žagi. Ta parcela, ki meri 2325 kv. metrov, je last trškega odbora in predstavlja danes še minimalno vrednost od 100.000 Din. To parcelo ima že skozi vrsto let v najemu g. Kunstler za 1125 Din letno. Imenom litijske gasilske čete je za ta prostor prosil g. Emil Koprivnikar, češ da ni drugega prikladnejšega prostora za zgradbo gasilskega doma kot ta parcela. Po daljši, mestoma precej burni debati, je bil z večino glasov sprejet Lebingerjev predlog, naj gasilsko društvo še enkrat skuša doseči od Sokola v Litiji prepustitev dela obsavske parcele, kjer bi gasilski dom bil najbolj primeren, ker bi ob Savi imel v slučaju kakega požara takoj vodo v ceveh s pomočjo električne črpalke. V slučaju pa, da bi Sokol odklonil prepustitev te parcele za zgradbo gasilskega doma, se naj ta sejmska parcela prepusti gasilnemu društvu v Litiji.

Načelno je bil še sprejet sklep, naj se eventualno prodajo 3 stavbene parcele na Frtiškem bregu, kv. meter po 1 Din, 2 veliki parceli ob litijskem pokopališču naj se pa rezervirata.

Fond za povečanje litijskega pokopališča znaša 11.157 Din; fond, v katerega se stekajo kupnine za prodane stavbne parcele, pa 12.585 Din. Na sedanjem pokopališču je še prostora za 60 grobov odraslih ter 29 otroških grobov.

Občni zbor je potekel v redu, debata je bila na dostojni višini in je le želeti, da se vsa javna gospodarska vprašanja rešujejo na tak način.

Ljutomer

Smrtna kosa. Umrl je dolgoletni občinski tajnik mestne občine g. Ignac Koler, v lepi starosti 82 let. G. Koler je bil v Ljutomeru poznana osebnost, splošno priljubljen. Do zadnjih dni je ostal krepak, v par dneh pa ga je strlo. Težko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje.

Prihodnjo nedeljo v Katoliški dom, kjer uprizorijo igralci Prosvetnega društva znano Molierovo komedijo »Skapinove zvijače«. Pričetek ob pol 4 popoldne.

Slovenska Krajina

Tečaj za odbornike krajevnih organizacij JRZ se bo vršil v četrtek, 23. jan. v M. Soboti v gostilni Banfi. Predavata gg. M. Kranjc, tajnik, in I. Vesenjak, biv. minister. Predavanja se vršijo po sledečem sporedu: 1. Naš gospodarski program; 2. komunizem — razdiralec gospodarstva; 3. naša samouprava; 4. svetovna politika, gospodarstvo in mi. Somišljeniki vljudno vabljeni! Za lendavski okraj se bo vršil tečaj v Črensovcih v »Našem domu« z istim sporedom dne 22. jan.

Drobne novice

Koledar

Četrtek, 23. januarja: Zaroka Marije Device; Rajmund Penjaforški.

Novi grobovi

† V Žabnicah (Camporosso) pod sv. Višarjami je umrl dne 15. jan. t. l. po dolgi mučni bolezni posestnik in lesni trgovec g. Albin Ehrlih v starosti 63 let. Pokojnik je iskal in našel tekom dolge in mučne bolezni uteho v svoji globoki vernosti ki ga je neprestano družila z Bogom. Verno ljudstvo iz domače župnije in okolice je romalo ponoči in podnevu k mrtvaškemu odru in se poslavljalo v neprestanih molitvah od rajnega. Videlo ga je dolga leta vedno na prvem mestu v cerkvi, gledalo je in spremljevalo duhovnika, ki je tolikokrat nosil sv. obhajilo bolniku, balo se je trenutka, ko bo zatisnil oči tisti, h kateremu so hodili oni, ki so iskali nasvetov, dela, podpor in posojil. Mnogi vedo, da mu bodo vračali dobroto šele na drugem svetu, ker jih pokojnik tako rekoč ni našel poguma, terjati strogo pravico od šibkejših in je bolj računal na povračanje dolgov in obresti pri Bogu kot pri ljudeh. Pod njegovo streho so našli »delo« in predvsem topel kotiček betežni, ubogi, dela nezmožni, stari ljudje, ki so se čutili tam doma. Mnogi, ki so bili obteženi in potrti, so prihajali v posebne posvete k »gospodu Albinu« in »posvete« so se navadno končali z njihovo popolno zmago nad »g. Albinom«: o teh svojih »porazih« pa pokojnik ni rad govoril. Ob njegovem pogrebu so se zgrnile množice brez razlike jezika, Slovenci, Italijani, Nemci v velik sprevod in brez slovesnih izjav in govorov so vsi stali nemi ob njegovem grobu ter imeli vsi isto misel: G. Albina bomo vsi pogrešali. Poleg žene, sina - naslednika in 3 hčera je stal še eden ob grobu: sin prvorojenec, ki ga je pokojnik daroval Bogu in ki se kot jezuit pripravlja za delo v misijonih. — Vsem se je zdelo, da je prišla ta smrt prezgodaj, a Bog je določil ta zadnji rok, da je bila njegova smrt tem bolj dragocena pred obličjem božjim.

† V Gradcu v sanatoriju pri križankah je umrla gospa Karolina Tribnik, rojena Weixler, žena lani umrlega šolskega svetnika Tribnika, ki je po prevratu služboval v kaznilnici v Mariboru. Pokojna je bila v Mariboru vneta pevka pevskega zbora v stolnici in dolgoletna članica Cecilije. Pokopali jo bodo v Gradcu dne 24. t. m. dopoldne ob 10 uri. — Naj počiva v miru!

Naj bo stara al pa mlada
vsaka pije „Naš čaj" rada
Čez fare tri devet vasi
„Naš čaj" vse druge prekosi.

— **Odbor SKAS v Ljubljani** vabi vse svoje člane, da se udeleže društvenega sestanka, ki bo v Celju v nedeljo, dne 26. t. m ob 10 dopoldne v dvorani Ljudske posojilnice. Na dnevnem redu so referati »O ljudski prosveti«. Govorili bodo: univ. prof. dr. Lukman Franc, predsednik Prosvetne zveze v Ljubljani, prof. dr. Hohnjec Josip, predsednik Prosvetne zveze v Mariboru, in prof. Bitenc Mirko iz Celja.

— **Za kritje potnih stroškov gosp. misijonarja Alojzija Demšarja**, ki je na potu v Indijo, kjer naj bi Bengalcem oznanjal Kristusa in njegov odrešilni nauk, je Misijonska pisarna prejela še naslednje prispevke: Metka Erzin, Ljubljana, 50 Din, Franc Dolenc, Ljubljana, 20 Din, D. Čebin, Ljubljana, 10 Din, Jakopič Ana, Ljubljana, 50 Din, Dežman Frančiška, Ljubljana, 20 Din, Župni urad v Begunjah pri Cirknici 40 Din. Ako hočemo plačati gospodu misijonarju obljubljene potne stroške, tedaj moramo nabrati še veliko prispevkov, da dosežemo vsoto 10.000 Din. Naj priskočijo naši nabiralni akciji vsa dobra krščanska srca na pomoč. — Za misijonarja Jožefa Kereca, ki se v južnozapadni Kini bori z velikimi gmotnimi težkočami, je daroval dr. Fr. Krulje v Laškem 100 Din, Župni urad v Begunjah pri Cerknici 100 Din in Janezek Zdešar iz Ljubljane 100 Din. — Za misijonskega brata Kolenca, ki deluje za afriške misijone v Transvaalu, pa je daroval Jože Ravšelj iz Ljubljane 100 Din. — Vsem dobrotnikom se v imenu naših požrtvovalnih misijonarjev prav iskreno zahvaljuje Misijonska pisarna. Bog plačaj!

— **Pri zaprtju, motnjah v prebavi** vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

— **Čudne metode komunistične propagande.** Da se kak goljuf izdaja za bogoslovca, ni nič novega. Saj ni posebno dolgo temu, kar se je v Novem mestu izdajal nekdo za bogoslovca in nabiral denar za neko knjigo, ki so jo baje ljubljanski bogoslovci nameravali izdati. Da bi ljudi lažje preslepil, si je del pod vrat nekaj takega, kar je bilo nekoliko podobno kolarju. Opeharil je res več oseb, ki so mu po 30 Din v naprej plačali za ono knjigo, ki seveda ni nikdar izšla. No, še isti dan se je zvedelo, da je bil dotični »bogoslovec« faliran študent iz Ljubljane in velik goljuf. Kakor hitro je začutil, da so mu tla pod nogami postala vroča, je takoj izginil iz Novega mesta kakor kafra. — Te dni pa mi je neka gospa pripovedovala, da se je pred kratkim tudi njej v Ljubljani predstavil nekdo za bogoslovca in ji je vsiljeval svoje komunistične nazore. Na vse pretege je hvalil boljševizem, češ, da ni lepšega raja na svetu, kakor je v Rusiji. Povedal je gospej baje tudi svoj priimek. Toda v imeniku vseh pet letnikov ljubljanskih bogoslovcev ni bilo mogoče najti dotičnega priimka. Očividno se je izdajal za bogoslovca, da bi pod to firmo lažje širil svoje komunistične nazore. Pozor torej pred vsemi takimi in podobnimi ljudmi. — In še nekaj. Neka druga oseba, ki se je pred nedavnim časom peljala iz Ljubljane proti Novemu mestu, je pripovedovala, da je na železniški vožnji od Ljubljane do Stične neki človek propagiral komunizem in zelo pohujšljivo govoril zoper vero. V dotičnem kupeju je bilo tudi več šolskih deklet. Vsakdo je nespameten, kdor mirno trpi v svoji bližini tako komunistično-protiversko govorjenje. Pokliče naj kratkomalo sprevodnika ali orožnika, ki je po naših državnih paragrafih dolžan zavezati usta takemu komunistično-brezbožnemu čvekaču.

Pri zlati žili, bolečinah v križu, zastoju krvotoka jeter in nezadostnem izločevanju iz žolča, nastalih vsled zapeke, se dosežejo odlični uspehi z naravno

Franz-Josefovo

grenko vodo. Bolniki radi jemljo preizkušeno **Franz-Josefovo** grenko vodo in jo dobro preneso tudi pri večkratni porabi.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— **Gasilski tečaji** so se v okraju Murska Sobota vršili v Šalovcih, Mačkovcih, Strukovcih, Tišini, Fokovcih in Rogaševcih. Nadaljevali se bodo v Martjancih, Puconcih in Murski Soboti. Predavatelji so: šolski upravitelj Horval Bela, učitelj Sreš Martin in delovodja v župni upravi Klanjšček Štefan.

— **V Službenem listu** kraljevske banske uprave dravske banovine od 22. t. m. je objavljena »Uredba s katoliški bogoslovni fakulteti univerze v Zagrebu in Ljubljani«, dalje »Pravilnik o načinu registriranja kartelov in voditvi zbirke listin« in »Pogoji za izvajanje del iz betona in armiranega betona«.

— **»Črna žena«.** Prosvetno društvo v Komendi je preteklo nedeljo ponovilo lepo ljudsko igro s petjem: »Črna žena«. Kakor pri prvi, tako so tudi pri drugi predstavi vsi igralci odlično rešili svoje vloge. Zaslužijo vse priznanje! Številnim društvom, ki nam pišejo glede »Črne žene«, pa sporočamo, da se ta igra naroča na naslov avtorja: g. Redenšek Ivan, Domžale.

— **Krajevni šolski odbor Gradišče, okraj Maribor—levi breg** razpisuje v normalnem roku pismeno ofertalno licitacijo za oddajo: pleskarskih, steklarskih, slikarskih, pečarskih in tapetniških del na novi narodni šoli v Gradišču, pošta Selnica ob Dravi. Pismene ponudbe za posamezna dela, ki se naj glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) je nasloviti na: **Krajevni šolski odbor Gradišče, pošta Selnica ob Dravi.** Načrti in proračunski detajli so na razpolago v Mariboru, Cvetlična ulica 25, II. nadstr., vrata 6. Detajli razpisa v Službenem listu kr. banske uprave dravske banovine št. 7 z dne 22. jan. 1936.

— **Da boste stalno zdravi**, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Ljubljana

⊙ **Na XIV. prosvetnem večeru,** ki bo v petek 24. t. m ob 8. v verandni dvorani hotela Uniona, predava g. katehet **Ivan Pivk** o zanimivi tvarini »**Ob 20letnici pokolja Armencev**«. Narod, ki je bival v Mali Aziji, je bil pred 20 leti od grozovitih navalnih Turkov skoro iztrebljen iz obličja zemlje, če se ne bi posrečilo nastaniti ostankom naroda v vznožju Kavkaza. Zgodovina priča, da je bil ta narod deležen že večkrat tekom tisočletij slične usode. Je to narod z visoko naravno inteligenco in ima sorodne zveze s prebivalci Balkana. Malo kdo ve, da je bil graditelj najlepše in največje mošeje v Carigradu Armenec, da so celo svetovni umetniki kot Michel Angelo, Bonaroti študirali načrte armenskih arhitektov, ko so postavljali kupolo nad grobom sv. Petra. Predavanje je opremljeno tudi s skioptičnimi slikami. Predprodaja vstopnic: Prosvetna zveza, Miklošičeva cesta 7, sedeži 3 Din, stojišča 2 Din, za dijake 1 Din.

⊙ **Pogreb** pokojne gospe Nuše Mosetizh roj. Rakovec, soproge višjega fin. svetnika, bo danes popoldne ob pol 4.

KINO UNION Telefon 22-21
Danes nepreklicno poslednjič
Pri belem konjičku
Popularna opereta Ralpha Benatzkega
Predstave ob 16., 19·15 in 21·15 uri
Jutri premiera Robert Stolzove muzikalne veseloigre
Gospod brez stanovanja

⊙ **Stanje vode na Barju.** Od predsnočnjim do včeraj je voda na Barju zopet nekoliko narastla ter je popoldne že pričela vdirati na Peruzijevo cesto, oziroma Jurčkovo pot. Do popoldne so mogli Barjani tam še po cesti, zlasti z vozom, zdi pa se, da zvečer to že ne bo več mogoče, nakar bodo Barjani odrezani od sveta. Ljubljanica je prestopila povsod bregove, od Vrhnike pa do Zaloga, enako prestopa bregove tudi Sava. Močno so narastli Gradaščica, ki se je razlila pri Bokalcih, Mali graben, Bistrica in druge reke ter potoki. Vode še vedno naraščajo.

⊙ **Železničarji - zadrugarji!** Akcijski odbor Zadružne liste sklicuje za petek dne 24. januarja ob 17.30 sestanek članov-zadrugarjev nabavljalne zadruge uslužbencev drž. železnic v Ljubljani, ki se vrši v dvorani Delavske zbornice. Udležite se sestanka in povabite tudi prijatelje-zadrugarje! — Odbor.

Najlepše zimske suknje in obleke dobite pri I. Maček, Ljubljana, Aleksandrova 12.

⊙ **Vojaška zglasitev.** V svrho letošnjih naborov in pregledov kakor tudi v svrho vpisa v vojaško evidenco so po razglasih pozvani vsi prizadeti, da se najkasneje do konca januarja tega leta zglase v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu št. 7-I. Na zglasitev se opozarjajo zlasti 20letni mladeniči, ki pridejo letos prvič k naboru, in pa 18letni mladeniči, ki se vpišejo letos v vojaško evidenco. Vsi moški prebivalci »Velike Ljubljane« od 18. do 50. leta starosti morajo imeti **točen naslov** svojega bivališča vpisan v vojaškem uradu na Ambroževem trgu št. 7-I. Kdor svojega bivališča še ni prijavil, naj to čimpreje stori.

KINO SLOGA Telefon 27-30
Premiera senzacijonalnega velefilma
KRIK SVETA Zgodovina od leta 1895 dalje v besedah in slikah. — Sarajevski atentat in svetovna vojna. — Najaktualnejši posnetki z vseh bojišč. — Dokumenti iz tajnih arhivov. — Zgodovinske osebnosti iz dobe svetovne vojne in po njej. — Slike povojnih dogodkov. — Ruska revolucija in hitlerizem!
Najaktualnejši film naše dobe.
Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri.

⊙ **Združenje trgovcev v Ljubljani** opozarja članstvo, da poteče rok za prijavo pridobnine in rentnine, kakor tudi splošnega in skupnega davka na poslovni promet dne 31. t. m. Oni, ki napovedi ne morejo do tega roka vložiti, naj zaprosijo pri davčni upravi za podaljšanje roka. Vsa pojasnila dobe člani v tajništvu Združenja. Ker se vrši v torek, dne 28. t. m., ustanovni občni zbor Bolniške blagajne trgovcev, se tem potem ponovno vabijo vsi trgovci, da se tega občnega zbora polnoštevilno udeležijo. — Uprava.

⊙ **Esperantski tečaj** na II. deški mešč. šoli v Beethovnovi ul. se bo vršil v torek in četrtek od 20—21. Z rednim poukom se bo pričelo v četrtek, 23. t. m. Priglasi se lahko še vsakdo. Klub esperantistov v Ljubljani.

⊙ **Devet vlomov so priznali.** Ljubljanska policija je izsledila skupino mladih ljudi, fantov in tudi deklet, ki so zadnje čase kar sistematično, po načrtu kradli in vlamljali po Ljubljani. Skupno so dosedaj priznali devet vlomov. To so sami krepki ljudje, ki bi mogli delati, vse pa kaže, da jim delo ne diši, ker so mnenja, da gre drugače tudi in sicer lažje ter bolj veselo. Vsi aretirani vlomilci so bili izročeni sodišču, ki bo napravilo konec njihovim pustolovščinam.

⊙ **Zdravniški instrumenti ukradeni.** Neki ljubljanski zdravnik je bil v torek nujno poklican k nekemu bolniku ter se je tja odpeljal z avtomobilom. Ko je avto nekaj časa stal pred hišo, je izrabil zdravnikovo odsotnost neznan tat, ki je izmaknil iz avtomobila rjavo aktovko z zdravniškim orodjem, to je brizgalko za injekcije, aparat za merjenje krvnega pritiska in še druge predmete. Tatu ti instrumenti seveda ne bodo nič koristili, zato je gotovo, da jih bo skušal kje prodati in zato svarimo pred nakupom.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA — začetek ob 20

Četrtek, 23. januarja: *Bratomor na Metavi.* Red Četrtek.
Petek, 24. januarja: Zaprto.
Sobota, 25. januarja: *Pesem s ceste.* Izven. Znižane cene.
Nedelja, 26. januarja ob 15: *Vesela božja pot.* Izven. Globoko znižane cene. — Ob 20: *Moliere.* Izven. Znižane cene.

OPERA — začetek ob 20

Četrtek, 23. januarja: *Salome.* Red B.
Petek, 24. januarja: Zaprto.

Maribor

□ **Predavanje o povojni češki književnosti** je imel v okviru JČ lige v veliik dvorani Orla v torek zvečer znani češki pisatelj A. C. Nor. Dvorano so člani lige, celokupna mariborska češka kolonija ter številni prijatelji češkega naroda docela napolnili. Navzoči so bili tudi predstavnik tukajšnjih oblastev ter javni delavci. Predavanje je trajalo nad 1 uro ter je vzbudilo veliko pozornost. Po predavanju se je vršil uspel družabni večer. Pisatelj Nor se je včeraj zjutraj odpeljal v Prago.

□ **Avstrijske šikane.** Obmejne oblasti v Avstriji so z 9. januarjem zopet omejile količino živil, ki jo smejo prebivalci avstrijskega obmejnega pasu nabavljati v Jugoslaviji. Nekaterim družinam so nakup mesa v Jugoslaviji docela prepovedali. Prenos jajc, kruha in masla se je znižal za 90%. Za naše obmejno pebivalstvo je to zopet nov udarec. Avstrijci pripovedujejo, da bodo po letu 1937, ko izgubi pogodba o obmejnem prometu veljavo, vsak prenos živil iz jugoslovanske obmejne cone sploh ukinili.

□ **Zaključek »bolgarskega tedna«.** V torek zvečer se je zaključil »bolgarski teden« s slavnostno predstavo v Narodnem gledališču.

□ **† Antonija Bajt.** Včeraj je umrla v mariborski bolnišnici gospa Antonija Bajt, roj. Anžlovar. Dočakala je starost 63 let. Pokojnica je bila blaga in dobra žena, priljubljena in spoštovana od vseh. Pogreb bo jutri v petek ob 3 na pobrežkem pokopališču. Naj počiva v miru, žalujočim naše sožalje!

□ **Zveza absolventov kmetijskih šol** — podružnica Maribor ima svoj redni zbor v nedeljo ob 10 predpoldne v vinarski in sadjarski šoli.

□ **Župnijski praznik Matere Milosti** praznuje v soboto 25. t. m. frančiškanska fara.

□ **V limbuško župnišče** so poskušali neznanci vlomiti te dni. Poskušali so ponoči iztrgati železno omrežje na oknu, pa so domači začuli ropot ter rokomavhe pregnali.

□ **SSK Maraton.** Lahkoatlete pozivamo k skupnemu sestanku v petek ob 20. uri v telovadnici. Razgovor glede treningov pod vodstvom trenerja ter prireditev v letu 1936. — Vodstvo sekcije.

□ **Ljudska univerza v Studencih.** Drevi ob 19 predava prof. Šilih o temi: »Kazen in nagrada v domači vzgoji«.

□ **O postanku narodne galerije v Ljubljani** in njenih zakladih bo predaval jutri v petek v Ljudski univerzi drž. konservator g. dr. Fr. Stele iz Ljubljane na podlagi lepe zbirke skioptičnih slik.

□ **»Adolf Hitler« v Mariboru.** Pretečeni teden je bil krščen v mariborski stolnici deček, ki se piše »Hitler«, krstili so ga pa za »Adolfa«, tako da ima sedaj tudi Maribor svojega »Adolfa Hitlerja«.

□ **Vpričo neveste in potnikov pod vlak.** Na postaji Ponikva se je pripetila strašna žaloigra, ki je globoko pretresla vso okolico. Ko je privozil na postajo mariborski vlak, se je iz gruče ljudi na kolodvoru odtrgal mlad človek ter se vrgel na tračnice pod kolesa lokomotive. Razkosano truplo je obležalo pod vlakom, še predno ga je mogel strojevodja ustaviti. Žrtev strašnega dejanja je jedva 19 letni kmetijski delavec Karol Gorjanc, rojen na Čehoslovaškem, pristojen pa v Ponikvo. Samomor je izvršil vpričo svoje izvoljenke, s katero se je nekaj sprl.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Četrtek, 23. januarja ob 20: *Bajadera.* Red C.
Petek, 24. januarja: Zaprto.
Sobota, 25. januarja ob 20: »Zlati rudolk«. Red A.

Celje

V zvezi z elektrifikacijo Celja nameravajo KDE zgraditi v Celju transformatorsko postajo 20.000-5250 V, 2×500 kVA pri obstoječi transformatorski postaji v Cinkarni. Med železniško progo Celje—Velenje in državno cesto Celje—Maribor nameravajo zgraditi KDE razdelilno transformatorsko postajo, v kateri bo postavljen tudi transformator 30 kVA. Med transformatorsko postajo, v kateri bo postavljen tudi transformator 30 kVA. Med transformatorsko postajo v Cinkarni in razdelilno transformatorsko postajo pa nameravajo položiti dva bakrena kabla tipa NKBA 3×25 m do 10.000 V. Vse te naprave so v zvezi s priključitvijo Celja na velenjsko elektriko. Komisijski ogled in razprave zaradi teh novih naprav bo jutri, 24. januarja, ob 15 popoldne.

Preureditev transformatorske postaje v Zabukovci. Direkcija drž. rudnika v Velenju namerava pri prometni upravi drž. rudnika v Zabukovci preurediti transformatorsko postajo na napetost 20KW.

Mlin za mletje zemeljskih glin v svrho pridobivanja različnih barv namerava zgraditi na lastni parceli v Petrovčah tamkajšnji posestnik Banko Ivan. Strojni obrat se bo vršil na motorni pogon.

Smrtna nesreča. V torek popoldne je padla 76letna vdova po nadoficijalu Dostal Marija v Laškem doma na stopnjicah. Pri padcu ji je počila lobanjska baza. Prepeljali so jo takoj v celjsko bolnišnico, kjer je pa še isti zvečer umrla. Naj počiva v miru!

Hodnik v Vodnikovi ulici ob meščanski šoli, ki je bil že nujno potreben popravila, renovirajo sedaj mestni delavci, kakor je bilo sklenjeno na predzadnji seji mestnega sveta.

Ni idealnejšega sredstva za otroke starejše ljudi in rekonvalescente (po operaciji, porodu, hripi itd.) kot je

Radenska

ona s srcem

s sadnimi sokovi, malino, limono, vročim mlekom i. sl. - Radenska je **najbogatejša** naša voda po raznolikosti zdravilnih sestavin (iod, litij, kalcij, brom, fosfati, mangan itd.). - Slehernemu bo kaka njena sestavina sigurno dobrodošla!

Ptuj

Ptujski gasilci. Preteklo nedeljo je imela ptujska gasilska četa svoj redni občni zbor, ki ga je vodil predsednik čete g. Vidmar. Tajniško poročilo je podal g. Jakončič. Iz poročila sledi, da šteje četa 3 častne, 54 aktivnih, 9 rezervnih in 180 podpornih članov. — Glasom poročila poveljnika čete g. Breznika je četa v preteklem letu uspešno sodelovala pri 23 požarih, razen enega so bili vsi ti požari v ptujski okolici. Četa je opravila 239 služb v kinu in ostalih predstavah v mestnem gledališču. Nadalje je imela 24 raznih vaj z orodjem. Pri vseh požarih je bilo položenih 3688 m cevi in je bilo 287 požarnikov 48 ur v boju s strašnim elementom. Nujna potreba je, da se nabavi okrog 500 metrov novih cevi. — Poročilo o reševalnem oddelku je podal g. Pibler. Iz poročila se razvidi, da je izvršil rešilni oddelek v preteklem letu 87 prevozov, povečini iz širše okolice Ptuja. Za članstvo tega oddelka so se vršila poučna predavanja, ki jih je vodil sanitetni nadsvetnik g. dr. Vrečko. Ob zaključku zborovanja se je mestni župan g. dr. Remec v prisrčnih besedah zahvalil vrlim gasilcem za njihovo človekoljubno in požrtvovalno delo.

Smrt kosi. V cvetju svoje mladosti je po daljši mučni bolezni umrla Menica Janžekovič, hčerka višjega poštnega inspektorja dr. Franca Janžekoviča. Stara je bila šele 21 let. Naj v miru počiva!

Vič

Sadjarsko predavanje. Podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva na Viču bo tudi letos priredila strokovna predavanja. Prvo predavanje bo v četrtek, dne 23. januarja ob 7 zvečer v narodni šoli na Viču o delih na sadnem drevju v zimski dobi (od jeseni do tja, da začne brsteti.) Obrezovanje, snaženje, trebljenje in zatiranje škodljivcev. Pri vseh predavanjih bodo govorili strokovnjaki iz centralnega društva. Vstopnine ni. Poslužite se ugodne prilike, da spopolnite svoje znanje za praktično delo na vrtu.

85 letnica gospe Vincencije Šček

V sredo 22. t. m. je praznovala ga. Vincencija Šček, mati bivšega drž. poslanca v Rimu Virgila in slovenske skladateljice Brede, 85letnico svojega rojstva. Rodila se je l. 1850 v Velikem dolu na Krasu kot sedmi otrok ugledne družine Kante. Obiskovala je tamkajšnjo ljudsko šolo, ki jo je vodil domači cerkovnik in organist. Poučeval je v domačem narečju, učil je rajtanje (računstvo) in druge predmete. Koncem vsakega šolskega leta je prejela jubilantka nagrado, o priliki izpraševanja komenskega dekana pa zlate bukve. Po končanih šolah je morala slavljenka k stricu, mizarskemu mojstru, v Trst za gospodinjo. Že od doma je nesla ga. Šček s sabo v Trst velik zaklad naučenih narodnih pesmi, katere je prepevala doma. V družini je bila namreč ukoreninjena ljubezen do petja in njen ded si je lastnoročno napisal nekaj zvezkov slovenskih narodnih pesmi, od katerih je še nekaj ohranjenih. Tudi mati slavljenke, Katarina, je do smrti vedno rada pela. Ko je 86letna zbolela in »so prišli gospod« previdet, jo je gospod našel še toliko močno, da jo je naprosil, naj bi mu izpolnila željo ter še enkrat recitirala nekaj starih pesmi, kar je starka rada storila. Nekaj dni na to je umrla. Od svoje matere se je slavljenka naučila veliko pesmic, katere še do danes rada prepeva s svojim sinom, župnikom Virgilom. —

V starosti 26 let se je jubilantka poročila z žel. strojevodjo Josipom Ščekom iz Vipave. Iz tega zakona še živijo trije otroci: Virgilij, župnik v Avberju na Krasu, Marica, soproga sodnega starešine na Vranskem, in skladateljica Breda. Svojim otrokom je bila slavljenka vselej najbolj zgledna krščanska mati in je bila vedno narodno zavedna Slovenka. V Gorici, kjer je bivala, je podpirala samo slovenske trgovce. Obe hčerki je vpisala v prvo slovensko šolo v Gorici, Gregorčičev šolski dom. — Ob izbruhu vojne je morala zapustiti svojo novo hišo v Gorici, katero je po končani vojni našla razbito. Preselila se je k sinu duhovniku v Trst. Tu je bila priča sežiga slov. Narodnega doma od strani narodnih nasprotnikov. — Ob času preganjanja je marsikatero noč prečula. Po smrti svojega soproga je l. 1934 prvikrat uzrla Jugoslavijo, kjer se je naselila pri hčerki skladateljici in učiteljici v Ločah. Rada pripoveduje zgodbe iz davnih dni, kakor n. pr. kako je bil šel njen oče ob lakoti v Trst moko kupit, a je ni dobil, se vrnil žalosten, vrgel mošnjo denarja na mizo rekoč: »Denar jejmo!« Takih in podobnih zgodbic zna slavljenka neštelo povedati. Ob vstopu v 86. leto je še čila in sveža, je naročnica »Slovenca« in čita ter šiva brez naočnikov. Njeno zdravje priča o krepkosti slovenskega Kraševca. Njen oče Martin je doživel 93, njena mati Katarina 86 let, njen ded Tomaž 92 let, njena stara mati Margareta 90 let.

Naj jo Bog ohrani še več let, da bi doživela še veliko dobrega, ki ga želi svojemu ljubemu narodu.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

nudi po izredno znižanih cenah nasledujе knjige:

Aichner, **Der Heidenlehrer.** Ein Wort an Priester und Theologen, 203 str. vez. 5 Din. — Brors, **Liebe oder die einzige Quelle ewiges Glückes,** 160 str. vez. 10 Din. — Dimmler, **Das wunderbare Licht.** Darstellung der katholischen Glaubenslehre. I. del, 268 str., II. del, 284 str., III. del, 289 str., vsak del vezan po 10 Din. — Dimmler, **Sabbatruhe.** Gedanken über mystisches Gnadenleben. 283 str. vez. 10 Din. — Fey, **Aus Herzenstiefen,** Religiöse Ergüsse. 207 str. vez. 20 Din. — Keller, **Das neue Leben.** Der Epheserbrief des hl. Paulus für denkende Christen. 107 str. vez. 12 Din. — Keller, **Sonnenkraft.** Der Philipperbrief des hl. Paulus in Homilien. 128 str. vez. 10 Din. — Louvigni, **Das verborgene Leben mit Christo in Gott.** 330 str. vez. 10 Din. — Meyer, **Der Mensch, so wie er ist,** 356 str. vez. 20 Din. — Meyer, **Die Welt, in der wir leben.** 452 str. vez. 25 Din. — Vögele, **Himmelslichter.** 211 str. vez. 16 Din.

Državno pridobitno gospodarstvo

Povišanje potniških tarifov na naših železnicah?

Načela, ki veljajo v privatnem gospodarstvu, tvorijo podlago tudi v državnem pridobitnem gospodarstvu, čim se je država spustila v pridobitnost. Razlika med enim in drugim obstoji samo še v ciljih pridobitnosti, dočim so sredstva pri obeh enaka. V ciljih pridobitnosti pa se temeljno razlikujeta obe vrsti gospodarstev med seboj. Cilj privatnega gospodarstva je čim večji dobiček, namenjen za individualno uživanje, med tem ko ima državno pridobitno gospodarstvo socijalni smoter pred očmi in mu je dobiček samo sredstvo za cilj. Ko že govorimo o ciljih in sredstvih, ne bo odveč, ako se ob tej priliki dotaknemo samega osnovnega vprašanja narodnega gospodarstva. Pri tem nam prihaja na misel pojem narodnega gospodarstva, kateri pojem je postavil znani nemški ekonom Otmar Spann. Po njegovem filozofskem pojmovanju ni narodno gospodarstvo neko dovršeno obče dobro, ki bi moglo obstojati samo radi sebe, kot so to na primer lepota, čednost itd., marveč je samo sredstvo za višje cilje. Današnje kapitalistično gospodarstvo tedaj ni in ne more biti pravilna aplikacija tega pojma, ker cilj vitalnosti in dojemanja višjih duhovnih vrednot ni istoveten s pojmom uživanja. Da človek očuva in ohrani svoje zdravje, je potrebno tudi izvestno merilo, med tem ko samo uživanje dobrin ne predpostavlja nikakih meja in omejitev niti v pogledu na zdravje niti v pogledu na objektivne individualne koristnosti, a kar je najvažnejše, tako nesmotreno uživanje preide v navadno uničevanje dobrin na škodo družbe in nič manj na škodo dotičnega individua. Zato pa vidimo v vsakdanjem življenju, kako kruto se maščuje zamenjava ciljev s sredstvi in da današnje težke gospodarske krize niso v stvari nič drugega kot posledice tega napačnega pojmovanja, ako govorimo z gospodarskega stališča. Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti, da je postal gospodarski sistem, ki nastopa pod imenom narodno gospodarske politike, v zadnjih letih popolnoma sterilen. Zapuščanje osnovne črte, edino pravilnega temelja narodnega gospodarstva, kot smo ga zgoraj navedli, je rodilo nešteto napak, ki so neizbežne pri zamotanosti novih problemov, ki so med tem nastali. Tako smo prijadrali na sipino s katere ne vidimo rešitve. Država sama je nezmožna, da reši najglavnejše in najnujnejše naloge sedanjega časa s tako odločnostjo, s tako objektivnostjo in pravičnostjo, kot bi to mogla storiti, ako bi sama ne bila angažirana v kapitalističnem pridobitnem sistemu svojih lastnih domen. Ako pogledamo samo naše državne rudnike, potem vidimo, da je aplikacija socijalne zakonodaje, za katero se je delavstvo borilo dolga desetletja, stvarno nemogoča in da je rentabilnost teh rudnikov kljub uporabljanju vseh kapitalističnih metod gospodarstva enaka ničli.

Država se je pokazala na vseh poljih gospodarske pridobitnosti kot nesposobna. Kjer je država prekoračila področje svojega naravnega poziva in se spustila na trgovska tla, je uspevala le s pomočjo privilegijev: odpisov davkov, pritiskanja tekmecev in neredkega zanemarjanja socijalne zakonodaje. In še pri tem zaznamujemo malo slučajev, da bi državnopridobitna podjetja postala trajno aktivna. Taka podjetja so v večini slučajev pomenjala pustošenje na področjih, kjer se je država kot trgovec ali tovarnar udejstvovala. Že zadnjič smo utemeljili svojo trditev, da država ne more biti nepristranska in objektivna, čim nastopa na pridobitnem polju s svojimi tekmeci- državljani. Danes pa hočemo na tem mestu pokazati na neke nezdrave pojave v enem njenih največjih podjetij, ki se že dolgo vrsto let ne vodi v skladu, niti z načeli narodnega gospodarstva, niti z načeli socijalne koristnosti naroda. V mislih imamo namreč naše železnice.

Osnovni pojem narodnega gospodarstva nam je znan. Rekli smo, da je narodno gospodarstvo sredstvo za vitalne in višje duhovne cilje. Torej le je sredstvo in ne cilj. Ako imamo več ciljev in manje sredstev, potem bomo uporabili vsa sredstva za važnejše cilje in bomo pustili manj važne cilje nedosežene. V tem obstoja umetnost razločevanja pojmov: gospodarstvenost, negospodarstvenost in brezgospodarstvenost. Ako pa človek opazuje narodno-gospodarsko politiko zadnjih let, potem mora priznati, da je ta politika popolnoma v nasprotju s pojmom gospodarstvenosti. Še tam, kjer obstoja prividna racijonalnost, ni sledu o pravi gospodarstvenosti. Pri nas se bavijo najboljši duhovi s temi problemi in videti je po ukrepih, ki so zadnje čase izšli, da se ti ukrepi približujejo svojemu polu, vendar pa človek zaman pričakuje onih pravih in pričakovanih učinkov, ki bi bili v stanju premakniti tečaje na svoje mesto. Ne gre in ne gre. Ako zunanje gospodarske in zunanje politične vplive popolnoma abstrahiramo, potem vidimo, da naša država po svojem pridnem prebivalstvu in naravnem bogastvu ipak ni tako zelo odvisna od zunanjih vplivov, saj v pogledu prehrane naroda ne, da bi morali tisoči in tisoči dobesedno stradati. Mi moremo najti na to takoj svoj odgovor v tem, da država ni sproščena vezi, **v katere jo je vklenil duh privatnega kapitalizma**, da bi mogla svobodno in neodvisno reševati tako važno vprašanje kot je — socijalno itd. Zato pa je popolnoma razumljiva napaka, ki jo dela država na socialnem področju tudi pri svojih železnicah.

Železnice so eno izmed sredstev narodnega gospodarstva, tedaj sredstvo druge vrste. Prav tako kot avtomobili, ali ladje ali letala. Katero sredstvo je važnejše za narodno gospodarstvo in katero manj važno, to je odvisno od krajevnih razmer in splošnega stanja prometa in samega gospodarstva. Vendar pa vodi država prometno politiko ne glede na objektivne zahteve našega gospodarstva in često proti splošnim interesom svojega lastnega gospodarstva. Često se država poslužuje svoje suverenosti, da izigrava, če tudi ne namerno interese privatnega gospodarstva, samo, da zaščiti svoje podjetje za neki čas. Tako imamo tudi v železniški tarifski politiki izvestna načela, ki veljajo v privatnem gospodarstvu, odnosno bi morala veljati. Vendar pa temu dejansko ni tako. Železnice so vezane na svoj proračun in v proračunu predvidene vsote se morajo realizirati. Način vodstva te politike pri nas — more se reči— ne vzdrži kritike. Gospodarska kriza pri nas je zlasti po zadnjih sankcijah potisnila k tlom še zadnjo podjetnost. In to se močno čuti tudi v železniških dohodkih, pri **potniškem prometu**. Preko 33,000.000 dinarjev je železniška uprava ubrala manje dohodkov v zadnjih enajst mesecih nego je bilo dohodkov v istih mesecih leta 1934. **To pomenja s stališča narodega gospodarstva, da je bila ponudba uslug s strani železnic jača od povpraševanja. Mesto, da bi železniška uprava posegla po sredstvu, ki je že skrajno potrebno in predložila ministrskemu svetu načrt o reorganizaciji in decentraciji železnic, ter predlog za novi uradniški zakon, s katerim bi vsakega uslužbenca postavila po letih službe in šolski izobrazbi na pravo mesto, vse nepotrebne izdatke znižala ali črtala, se bavi s povišanjem potniških tarifov, da bi na ta način izravnala primanjkljaj v proračunu.** S tem hočemo opozoriti vse merodajne kroge, da pravočasno zastavijo svoj vpliv pri prometnem ministrstvu, da se napake prejšnjih let ne bodo zopet ponavljale. **Povišanje potniških tarifov ne bo imelo za posledico uravnoteženje proračuna, ampak še večji primanjkljaj v bodočem proračunu in kar je glavno zmanjšalo bo še bolj število onih, ki iščejo uslug na železnicah. Temu bo sledilo pojačenje avtomobilske konkurence, katero bo država pobijala z novimi davki in s tem se bo circulus vitiosus nadaljeval, gospodarstvo pa bo hiralo in zamiralo.**

Naše državne železnice, ako jih hoče obdržati država v svojih rokah, morajo dobiti svoj upravni svet, ki naj bo sestavljen iz gospodarskih stanov in ki bo prevzel funkcije, ki jih imajo vršiti železnice v našem gospodarstvu v svoje roke, da prenehа neodgovorna uloga birokracije, za katero plačuje račune naš narod! S tem bo prenehalo škodljivo izigravanje privatnih konkurenčnih podjetij in država bo mogla vršiti objektivno svojo funkcijo nadziranja. n—g.

Zaprtje, neredno vretje v debelem črevesu, slaba prebava, glavobol vsled zaprtja se naglo odpravi z vporabo naravne

Franz-Josefove

grenke vode — ena polna čaša na prazen želodec.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15485. 25. V. 35.

Zahteve vlagateljev

Združenje vlagateljev denarnih zavodov v Ljubljani in Zagrebu sta dne 21. t. m. izročili min. predsedniku dr. Milanu Stojadinoviču ter gg. ministrom dr. Antonu Korošcu, dr. Milanu Vrbaniču, dr. Stankoviču ter dr. Marku Kožulju spomenico, v kateri protestirajo proti nameravani konfiskaciji hranilnih vlog. Tako namreč imenuje spomenica zakonski predlog o zaščiti kmeta, ki ga je sestavil klub vladne večine, zlasti z ozirom na zahtevo, naj se razdolžitev kmeta izvede z manj vrednimi obligacijami.

Spomenica posebej poudarja, da pomeni razdolžitev z obveznicami stvarno konfiskacijo 85% zamrznjenih hranilnih vlog. Na drugi strani pa je zopet dokazano, da so hranilne vloge pretežno last malih ljudi, ker so milijonarji svoje vloge rešili, zamrznjene pa so ostale samo vloge siromakov in poštenega srednjega stanu. Tako bi se izvedla sanacija dolžnikov v breme gospodarsko slabših.

Zaradi tega je razumljiva zahteva, da mora razdolžitev izvesti država v breme vseh državljanov, ki naj torej doprinašajo po svoji gospodarski moči, ker bodo od sanacije dolžnikov imeli korist vsi sloji.

Obe organizaciji vlagateljev zahtevata, da se osnuje zavod za izvedbo razdolžitve dolžnikov pod nadzorstvom Narodne banke. Ta razdolžitev naj bi se izvedla postopno in previdno, ne da bi odstopili od zlate denarne stopnje dinarja.

Spomenica ceni, da je za sanacijo potrebno dve in pol miljarde dinarjev. Ta vsota razdeljena na 5 obrokov, znaša pol milijarde dinarjev, v gotovini pa je potrebno samo 300 milj. Din, dočim ostanek ostane takoj v obračunu pri Narodni banki. Teh 300 milj. letno bi se dalo dobiti iz pritoka vlog privilegiranim denarnim zavodom. Če bi se pa ne bi dalo, pa spomenica govori o še nadaljni izdaji srebra.

Nato navaja spomenica pravilno, da se sme primerjati onih upnikov, ki so svojčas zahtevali visoke obresti, pa zato da sedaj dobijo manj, z denarnimi zavodi, ki so dajali posojila po razmeroma zmerni obrestni meri. Končno zahtevajo, da se razdolžitev dolžnikov pri den. zavodih na vsak način izvrši z gotovino, ker le tako bo mogoče mobilizirati hranilne vloge in s tem oživiti naš kreditni sistem.

Vprašanje minimalnih mezd

Za kongres delavskih zbornic je tajnik ljubljanske zbornice g. Filip Uratnik izdelal obsežen referat, v katerem osvetljuje vprašanja, ki so v zvezi z nameravanimi načrti za določitev minimalnih delavskih mezd.

Referat se postavlja na načelo, da je treba pripustiti popolno svobodno delovanje delavskih organizacij, torej je treba v prvi vrsti zahtevati izboljšanje zakonodajo glede tarifnih pogodb.

Drugo važno vprašanje, ki ga je rešiti pri vprašanju minimalnih mezd, je vprašanje, kako naj država pri javnih licitacijah prepreči prenizke mezde. Za vse licitacije bi bilo potrebno predpisati, da ne sme pri njih sodelovati nikdo, ki ne kalkulira mezd po tarifnih pogodbah ali po tarifi, odobreni od oblasti in ki ni prevzel obveznosti, da bo mezde tudi v resnici izplačeval.

Zaradi tega bo ljubljanska zbornica kongresu predložila resolucijo, v kateri bo zahtevala: 1. da se olajša sklenitev kolektivnih pogodb s tem, da se novelizira člen 206, al. 2 obrtnega zakona tako, da bodo prisilna združenja trgovcev, obrtnikov in industrijcev pooblaščena sklepati kolektivne pogodbe.

2. Da se pooblasti ban, da more na predlog inspektorja dela in po zaslišanju poslodajalskih in delavskih zbornic in po neuspeli intervenciji v svrho sporazumnega reguliranja delovnih odnošajev v enem podpetju ali skupini podjetij in po ugotovitvi, da v teh podjetjih plače odraslih delavcev niso zadostne za kritje življenjskih stroškov teh delavcev, predpisati s svojim odlokom, ki ima veljavnost kolektivne pogodbe po čl. 209 obrtnega zakona, katere so najnižje meje, izpod katerih mezde v odloku navedenih delavcev ne smejo pasti.

Predlaga se nadalje, da se pooblasti minister socialne politike in narodnega zdravja, da more izdati po zaslišanju poslodajalskih in delavskih zbornic podrobnejša navodila za postopek pri izdajanju teh odlokov.

3. Da se predpiše z zakonom, da morajo biti določeni in kalkulirani minimalni zaslužki delavstva, zaposlenega pri delih, ki se oddajajo na ofertalnih licitacijah ali po predpisih točke 1. ali po predpisu točke 2. te resolucije.

4. Da se reorganizira v zvezi z nalogami pod 1. služba inspekcij del in da se te oproste manj važnih poslov, s katerimi se paralelno z zmanjševanjem kreditov in redukcijami osebja vedno bolj preobremenjujejo.

*

Zborovanje lesnega gospodarstva. Lesni odsek Zveze trgovskih združenj v Ljubljani pozivlja vse svoje člane, da se sigurno udeleže velikega manifestacijskega zborovanja, ki bo v Ljubljani, dne 26. januarja 1936 v Trgovskem domu ob 10 dopoldne.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Florjančiča Henrika, mizarja in Florjančič Marije, posestnice, obeh v Vižmarjih, narok za sklepanje poravnave 14. februarja, oglasiti se je do 9. febr.

Dražba kožuhovine v Ljubljani. Inozemci pridejo na dražbo kožuhovine v Ljubljano dne 27. januarja. Da očuvamo dober glas našega trga, jim moramo nuditi čimvečjo količino dobrega blaga. Oddajte kožuhovino nemudoma »Divji koži«, Ljubljana — Velesejem.

Likvidacija. Jugoslovanska tvornica vozlanih preprog, dr. z o. z. v Ljubljani.

Naša trgovina s ČSR. Po pravkar objavljenih podatkih o češkoslovaški zunanji trgovini je bila naša trgovina s Češkoslovaško še leta 1934 za nas pasivna za 59 milj. Kč, leta 1935 pa smo postali aktivni za 44 milj. Ta aktivnost je nastala zaradi tega, ker je naš uvoz v ČSR narastel za 162 na 262 milj. Poleg tega je narastel tudi češkoslovaški izvoz k nam za 59 na 318 milj. Kč.

Dvig cen v Italiji. Na italijanskih tržiščih so cene na debelo za marsikatere vrste blaga znatno narasle v decembru. Dvig nekaterih cen je sicer pripisovali sezonskim razlogom (dvig cen klavne živine, mleka, mlečnih proizvodov, kokoši, jajc in rib). Narasle pa so še cene premogu, jeklu, gradbenega materijala, umetnih gnojil, petroleja, bencina, usnja, volne, krmil in olivnega olja. Opaziti pa je tudi znižanje nekaterih cen, tako n. pr. nekaterih surovin za izdelovanje sveč in mila, orehi in citrone.

Borza

Dne 21. januarja.

Denar

Neizpremenjena sta ostala tečaja Berlina in Curiha, dočim so vsi drugi tečaji narasli.

V zasebnem kliringu se je avstrijski šiling na ljubljanski borzi neznatno učvrstil na 9.23—9.43, dočim je na zagrebški borzi ostal neizpremenjen na 9.325—9.425, na belgrajski borzi pa na 9.30 do 9.40. Grški boni so notirali v Zagrebu 29.525 do 30.225, v Belgradu pa 29.60—30.60. Angleški funt je ostal na naših borzah neizpremenjen na 276.20 do 257.80. Španska pezeta je notirala v Zagrebu 6.74 blago, v Belgradu pa 6.630—6.79.

Za nemške klirinške čeke je znatno povpraševanje ter so tečaji čvrsti, slabši pa za kasnejše termine. V Ljubljani so notirali 14.37—14.59, v Belgradu 14.25 den., v Zagrebu pa 14.50 den., za januar pa 14.07—14.27 in februar 14.15 den.

Italijanska lira (valuta) je čvrstejša ter so jo plačevali denarni zavodi od 3.05—3.10, dolar pa po 50—50.25.

Ljubljana. — Tečaji s primom.

Amsterdam, 100 hol. gold. . .	2971.90—2985.60
Berlin, 100 mark	1756.08—1769.95
Bruselj, 100 belg	739.18— 744.24
Curih, 100 frankov	1424.22—1431.29
London, 1 funt	215.91— 217.97
New York, 100 dolarjev . . .	4336.79—4373.11
Pariz, 100 frankov	288.35— 289.79
Praga, 100 kron	181.19— 182.20

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 1,360.401 Din.

Curih. Belgrad 7, Pariz 20.25, London 15.195, New York 307.125, Bruselj 51.95, Milan 24.375, Madrid 41.95, Amsterdam 208.60, Berlin 123.55, Dunaj 57, Stockholm 78.25, Oslo 76.25, Kopenhagen 67.85, Praga 12.72, Varšava 57.81, Atene 2.96, Carigrad 2.45, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.705, Buenos Aires 0.8325.

Vrednostni papirji

Tendenca za vrednostne papirje je ostala v glavnem neizpremenjena kakor tudi tečaji, promet pa je bil srednji.

Ljubljana. 7% inv. pos. 78—79, agrarji 46—47, vojna škoda promptna 352—353, begl. obv. 59—61, 8% Bler. pos. 80—81, 7% Bler. pos. 70—72, 7% pos. Drž. hip. banke 79—80.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. pos. 76—77 (76, 77), agrarji 46 den., vojna škoda promptna 352—354 (254), 2. in 3. 352—354, 4 in 5. 354 bl., begl. obvez. 64 den., dalm. bl. 61 bl., 8% Bler. pos. 80.75—81.25 (81), 7% Blerovo pos. 71.50—72 (71.50), 7% posojilo Drž. hip. banke 79.50—80.50 (79.50), 7% stab. pos. 77 den. — Delnice: Priv. agrarna banka 235—238, Trboveljska 125 den., Osj. sladk. tov. 130 bl.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 78.50 do 79.25 (79, 78), vojna škoda promptna 352.50—353 (352.50), 3. (353), begl. obv. 64.25—64.50 (61.50), 1. 62.50—63, 8% Bler. pos. 82—82.50 (82), 7% Bler. pos. 72—72.75 (79), 7% stab. pos. 78.50 bl. — Delnice: Priv. agrarna banka 233—234 (233.50, 232.50).

Žitni trg

Tendenca na žitnem trgu je zelo čvrsta in cene naraščajo. Za koruzo je znatno povpraševanje, pa malo blaga. Za pšenico pa so odločilni slabi izgledi za letino. V Srbiji in Vojvodini je nastopilo izredno lepo vreme in je pričakovati, da bodo posevki prišli kaj kmalu na dan, tako da obstoji nevarnost, da bi jih event. februarski mraz lahko zelo poškodoval. Za pšenico zahtevajo 175 do 177.50, za koruzo pa 118—122 pariteta Indija, za prekmursko pa 125—127. Tudi na ljubljanski borzi so cene povišane.

Ljubljana. Pšenica bč. 78 kg 2% in ban. 78 kg 2% 175—177.50, koruza času primer. suha naklad. postaja 118—120, prekmurska 125—127.50, oves slav. 142.50—145, ajda siva par. Ljubljana 135 do 137.50, moka ničla bč. in ban. 275—285, št. 2 bč. 255—260, št. 5 235—240, otrobi debeli 110—115.

Novi Sad. Pšenica: bč. 170—172.50, bč. okol. Sombor 170—171, bč. ladja Tisa 176—178, bč. ladja Begej 175—177, slav. 173—175, srem. 170—172.50, ban. 170—174. Oves: neizpr. Rž: ne notira. Ječmen: neizpr. Koruza: bč. in srem. 117—119, ban. 116—119. Moka: bč. in ban. št. 8 110—115, srem. in slav. št. 8 110—115. Fižol: bč. in srem. beli 215—220. Otrobi: bč., srem. in ban. 99—101. — Tendenca čvrsta. Promet srednji.

Kulturni obzornik

Tristoletnica smrti velikega risarja

(Callot v zbirki g. P. Wintra.)

24. marca 1935 je minilo 300 let, kar je umrl eden največjih grafikov francoske umetnosti, Jacques Callot. Decembra l. l. je priredil grafični kabinet pariške Nacijonalne biblioteke veliko razstavo njegovega dela, ki je obsegala 1400 listov. Ker je Callot mnogo časa delal v Italiji, zlasti v Florenci in Rimu, so prireditelji razstave posebno pazili na to, da bi bil tudi italijanski del umetnikove produkcije dobro zastopan. To se jim je v polni meri posrečilo, kajti uprava florentinske galerije »Uffizii« je poslala v Pariz celo vrsto edinstvenih listov, ki podobo mojstrove delavnosti in umetnosti lepo spopolnjujejo. Tako imajo današnji ljubitelji njegove umetnosti in posebej grafike priliko, da si — v Parizu ogledajo omenjeno razstavo, ki preseneča po izredno visokem številu izbranih listov.

S temi vrsticami bi bila poročevalčeva dolžnost ob obletnici Callotjeve smrti nekako pri kraju. Toda kadar slavi kak zunanji Callot ali drugi umetnik kakšen praznik, se moramo vprašati, ali nimamo tudi mi Slovenci povoda za majhno proslavo, pa naj je ta take ali drugačne vrste. Ob obletnici Callotjeve smrti, ki je bil res velik umetnik, je, mislim, že umestno povedati oni naši javnosti, ki tega še ne ve, da se nam najbližja zbirka Callotjeve grafike ne nahaja v dunajski Albertini ali Draždanih, temveč v Ljubljani, v Gradišču. Lastnik te zbirke, ki obsega okrog 41, med njimi nekaj nadvse dragocenih listov, je g. Pavel Winter, ki naj nam kot vodja svojega »Kupferstichkabinetta« v svoji skromnosti ne zameri teh vrstic, ki res nimajo namena, biti v tem pogledu rezervirane. Zato nekoj besed o Callotju ne bo odveč.

Rojen je bil Callot 1592 v Nancyju kot sin očeta, ki si je pridobil neke vrste uradniško plemstvo. Za šole dečko ni maral in jo je kmalu popihal z doma s cigani in vagabundi. Imel je pa smolo; znanci so ga izteknili v tujini in spravili domov na varno. Toda doma ni dolgo zdržal; ponovno jo je odkuril z doma in zopet so ga nesrečni znanci spravili nazaj. Končno so starši popustili in dovolili mladeniču umetniško karijero. Callotju se je izpolnilo davno hrepenenje in je šel v Italijo, v Florenco, kjer je postal učenec pri Rem. Canta-Gallina. Iz Florence je odšel v Rim, stopil v delavnico slikarja Parigija, kjer pa ni dolgo zdržal in je kmalu presedlal k risarju Thomassinu. Posebna plemiška povabila so ga privedla čez leta nazaj v Florenco, 1622 pa se je vrnil domov v Nancy. Tu ga je doletelo povabilo infantinje, deželne namestnice Izabele Klare Eugenije za Bruselj, 1629 pa ga je Ludvik XII. pozval v Pariz. Kraljevskih naročil za več del, ki bi morala proslavljati francosko zmago nad njegovo ožjo domovino, pa Callot kot goreč domoljub zaradi sovraštva do Francozov ni hotel izvršiti. Domačim razmeram se je hotel odtegniti z izselitvijo v Italijo, a je med pripravami za pot umrl 1635.

Callot je bil v prvi vrsti grafik, in sicer v tehniki ujedanke. Njegova nemirna, bujna in bogata domišljija, ki jo primerjajo z E. T. Hoffmannom, Poejem in Balzacom, je dobila v ujedanki pravo izrazilo, ki ga je Callot do viška spopolnil. Tej fantaziji se je pridružil ostri realistični pogled za življenje z nemajhno porcijo ironije in sarkazma, vendar pa v zelo uravnovešenem razmerju. Taki naravi je tedanje razgibano življenje dajalo dovolj snovi: svet potepuhov, neprestane vojske, izredne plemiške in druge slovesnosti itd. — vse to je našlo odmeva v Callotjevi risbi. Izmed njegovih del, ki jih je okrog 1500, naj navedemo samo: Risbe tragedije »Sulejman«; ciklus svetniških podob, ki ga je posvetil Richelieuju, ciklus Beračev, Pritlikavcev in drugih takih tipov, veliki in mali ciklus »Nadloge vojske«, veliko in malo Kristusovo trpljenje, Veliki semenj v Florenci, imenovan tudi Madonna dell' Impruneta, Obleganje Brede, ciklus Capricci itd. itd. Več izmed navedenih del je ohranjenih samo v enem ali maloštevilnih izvodih, plošče pa so pri mnogih izgubljene, zaradi česar so dotični listi zelo dragoceni. Osnutki za mnogo listov so iz zelo zgodnjega časa, končni štadiji pa iz Callotjevih zadnjih let, kar jim daje veliko dovršenost in zrelost.

Umetnostno pomeni Callot ne samo višek tedanje francoske grafike, nego tudi izhod iz analitične in enciklopedične grafike tedanjega časa, ki je zašla v brezdušno situacijo. Tedanji čas je v grafiki pogosto prevladovala manira odra in kulis, zlasti v Italiji; Callot je tem elementom dal umetniškega pomena, za kar so posebno značilni listi iz tragedije Sulejman, pa tudi drugi, na primer Turnir s sulicami v Florenci itd. Dalje je Callot pospravil

Iz cikla Pritlikavci.

iz inventarja grafike manirizem perspektiv; silno poučno je primerjati v tem pogledu njegove risbe z risbami maniristov; tam sama konstrukcija, tu umetnost. V velikih kompozicijah, kot je »Obleganje Brede«, vidimo še tretjo reformo: večina tedanjih grafičnih krajin je narejena iz istega duha kot stari atlanti. Tudi tem stvarem je dal Callot novih umetniških oblik in pomenov in rešil grafiko. Callot se pač ni nikdar držal maniristovskih shem, temveč je kot pravi revolucijonar vselej sledil svoji fantaziji in življenju. O tem nagnjenju njegove narave nam zgovorno pripovedujejo neverjetno realistični listi iz cikla Beračev, Pritlikavcev, Cappricijev itd.; po vseh teh lastnostih je C. pravi predhodnik Španca Goye.

V zbirki g. P. Wintra nahajamo celo vrsto lepih in značilnih Callotjevih listov. Iz »Velikega Pasijona« je tu 1 list »Ecce homo«; morda se je pri Callotjevi kompoziciji inspiriral celo Rembrandt za svoj »Ecce homo«. Iz »Malega pasijona« je v Wintrovi zbirki 11 nadvse lepih listov. Zelo dobro so v zbirki zastopane male in velike »Nadloge vojske«, deloma celo z redkimi listi. Dalje vidimo tu liste iz cikla »Ciganov«, prav tako nepreveč pogost. Pozornost vsakogar zbudi veliki »Semenj v Gondrevilleju«; prav posebno pa je treba omeniti »Pont Neuf« iz cikla »Velikih pogledov na Pariz«. Ta list je zelo redek. Užitek zase so figure iz cikla »Pritlikavci« in »Bohemi«, kakor tudi študije, ki so menda iz serije »Cappriccijev«. List prav izrednega umetniškega užitka je končno podoba »Kvartopircev«, ki ni samo po svetlobnem problemu, katerega je Callot tu nakazal, zanimiv in poučen, nego tudi po tehniki. Nekje je stalo zapisano, da so se tedanji grafiki pod pritiskom odlične bakrorezne umetnosti H. Goltziusa obrnili od bakroreza k ujedanki; ko pa se je pojavil Callot, so uvidevši svoje neznanje v ujedanki, pospravili šila in kopita in se vrnili k bakrorezu. Ob listu »Kvartopircev« človek temu pripovedovanju še prerad verjame.

V zbirki g. P. Wintra je Callot zastopan tako, da bi vsakdo dobil lep pregled njegove umetnosti. In omeniti neko obletnico umetnika, zamolčati pa trud in ljubezen slovenskega zbiralca njegovih del — ali bi bilo to pravilno? Še daleč ne! R. Ložar.

25 let staro slepo dekle spregledalo

Luč oči - nebeški dar

Te dni so na Angleškem operirali na očeh 25 let staro dekle, ki je po aperaciji spregledala, dasi je doslej od svojega rojstva bila slepa.

Zastopnik lista »Daily Telegraph« je dekle obiskal in z njo kramljal o njenih vtisih. To kramljanje je natančno popisal v svojem časopisu. Deklica je časnikarju med drugim takole pripovedovala:

»Moj prvi vtis in moja prva zaznava življenja v otroških letih je bil močan veter, med katerim so težke deževne kaplje udarjale ob okno. Na to bom mislila, dokler bom živela.« Sedaj je dekletu, odkar je spregledalo, svet, kakršnega vidi, skoro prav tak, kakor si ga je kot slepa zamišljala.

»Vse se mi zdi prav tako ,kakor sem mislila, da je. Seveda me je močno pretreslo, ko sem lahko videla svojo družino, tiste svoje drage, katerih glasove sem 25 let poslušala. Vsako sobo, vsak kot in vsak kos hišne oprave sem spoznala po tem, da sem ga tolikokrat in tolikokrat potipala. Sedaj sem pa kar nenkrat videla mize in omare, ki so se mi zdeli stari znanci. Najbolj pa me je pretresla barva. Večkrat sem slišala besede: to je rdeče, ono je rumeno ali zeleno, vendar si pri teh besedah nisem mogla nič določnega predstavljati. Poslušala sem tudi, ko so govorili o cvetlicah, vendar nisem nikdar mislila, da so cvetlice tako lepe.«

Deklica je sedaj v kinu videla že tudi nekaj filmov, o katerih takole pripoveduje: »Mislim, da so filmi s strojnimi puškami in morilci in naglo brzečimi policijskimi vozovi docela grozni.«

Kajpada ta slučaj po vsej Angliji vzbuja veliko pozornost. Lahko si mislimo, kako so starši veseli tega ozdravljenja. Lahko se pa veselimo tudi z zdravnikom, ki je v tem slučaju pokazal tako trdovratno zaupanje v uspeh, da bo temu človeškemu bitju pripomogel do vida, kar se mu je z veliko požrtvovalnostjo in vnemo tako krasno posrečilo. Lahko rečemo s pesnikom, da je luč pravi nebeški dar.

Smrtni polki Abesincev

Sestava polkov smrti iz prostovoljcev je končana. Ti posebni abesinski vojaki, ki so se prostovoljno zglasili, da pojdejo v smrt za domovino, se bodo uporabljali skoraj izključno za obrambo proti tankom, ki proti njim Abesinci nimajo pravega orožja. Povečini so ti polki smrti sestavljeni iz mladih nacijonalnih dijakov, ki s trpečo dušo zro, kako italijanski jekleni velikani uničujejo njihove sorojake, ki se jim ne morejo uspešno zoperstavljati.

Dijaki, ki so se zglasili v polke smrti, so študirali povečini v inozemstvu, dalje pa so v teh polkih tudi oni junaški Abesinci, ki dobro ali pa vsaj deloma obvladajo italijanščino. Polki smrti se bodo v najkrajšem času uporabili v borbah pri Dolo in na severni fronti pri mestu Makale. Njih naloga je predvsem pobiti posadko v italijanskih tankih in to strašno orožje onesposobiti za daljno borbo s tem, da razdero razne strojne dele v tankih.

Francoski misijonar odkriva Abesinijo

P. Bernardin Azais, eden izmed odličnih francoskih kapucinskih misijonarjev, se je v avgustu 1935 vrnil v Adis Abebo s svojega sedemmesečnega študijskega potovanja po južnih provincah Gniner, Bali, Magalo in Konso. Posrečilo se mu je med drugim poiskati slavni moslemski grob Šejka-Houssena, kar se ni posrečilo doslej nobenemu Evropcu. Zapiski z njegovega potovanja so tako obširni, da nudijo gradiva za novo knjigo. Misijonar je namreč že prej objavil delo pod naslovom »Pet let arheološkega študija v Južni Abesiniji« (z enim zemljevidom in 110 tabelami v dodatku). V pokrajini Konso je bilo njegovo zadnje raziskovanje usmerjeno v to, da bi naletel na približno 20 lesenih kipov, ki so velikega arheološkega pomena in umetniške vrednosti.

P. Azais deluje 15 let kot misijonar v Abesiniji ter je bil daljšo dobo v službi gobavcev v Hararju. Zanimanje za arheologijo pa je dobil za časa bivanja v Grčiji, kjer se je mudil med svetovno vojno. Njegovo potovanje križem Abesinije in petletno naporno raziskovanje je prineslo na dan dragocena odkritja. Leta 1932 je bilo njegovo petmesečno potovanje v pokrajini Wallga posvečeno zlasti krščanskim ostankom starega kraljestva Kaffa in njegovim študijem.

Na pobudo francoskega naučnega ministrstva je p. Bernardin štirikrat prepotoval razsežne province Abesinije.

Neguš je kazal za njegova raziskavanja veliko zanimanja in mu dal v ta namen znatno podporo: znana je pač odlična ljubezen cesarja Haile Selassija za zgodovino stare Abesinije. Odkritja francoskega misijonarja na zemljepisnem, narodopisnem in jezikoslovnem polju so zlasti danes velike vrednosti in pomembnosti. — (Fides.)

Kraljevska hiša smrti

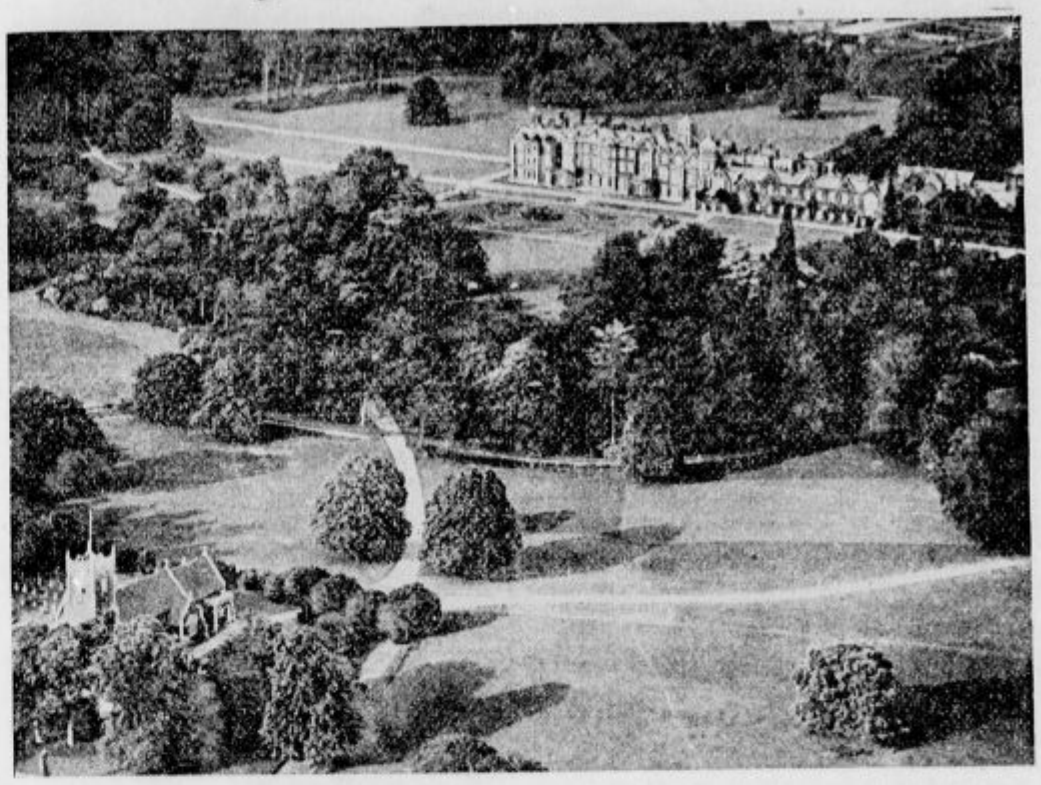

Grad Sandringham, podeželski dvorec angleškega kralja. Na levi strani spredaj je sloveča kapela tega gradu. V tem gradu je umrl angleški kralj Jurij V. Kraljica Mary je pokazala naravnost heroično junaštvo v prenašanju izgube, ki jo je doletela. Preklečala in premolila je vso prvo noč in ves dan ob truplu; tudi pozneje, ko so ga zvečer prenesli iz sandringhamske palače v vaško župno cerkev. Kraljica je šla peš za krsto s kraljevimi zemskimi ostanki do cerkve. Podpirala sta jo vojvoda Kentski in lord Harewoodski. Za njo pa sta stopali vojvodinja Yorška in vojvodinja Kentska. Krsta z zemskimi ostanki pokojnega kralja bo prepeljana v London v četrtek popoldne. Položili jo bodo na oder v westminsterski katedrali do pogreba. Iz Londona in iz vseh bližnjih angleških provinc se vozijo tisoči v Sandringham, da izkažejo pokojnemu kralju zadnjo čast. Vse se vrši v najlepšem redu in z globokim spoštovanjem, tako, da ni treba ne policiji, ne varnostni straži nikdar niti najmanj nastopiti, kar priča, s kakim globokim spoštovanjem spremljajo še zdaj Angleži svojega pokojnega vladarja.

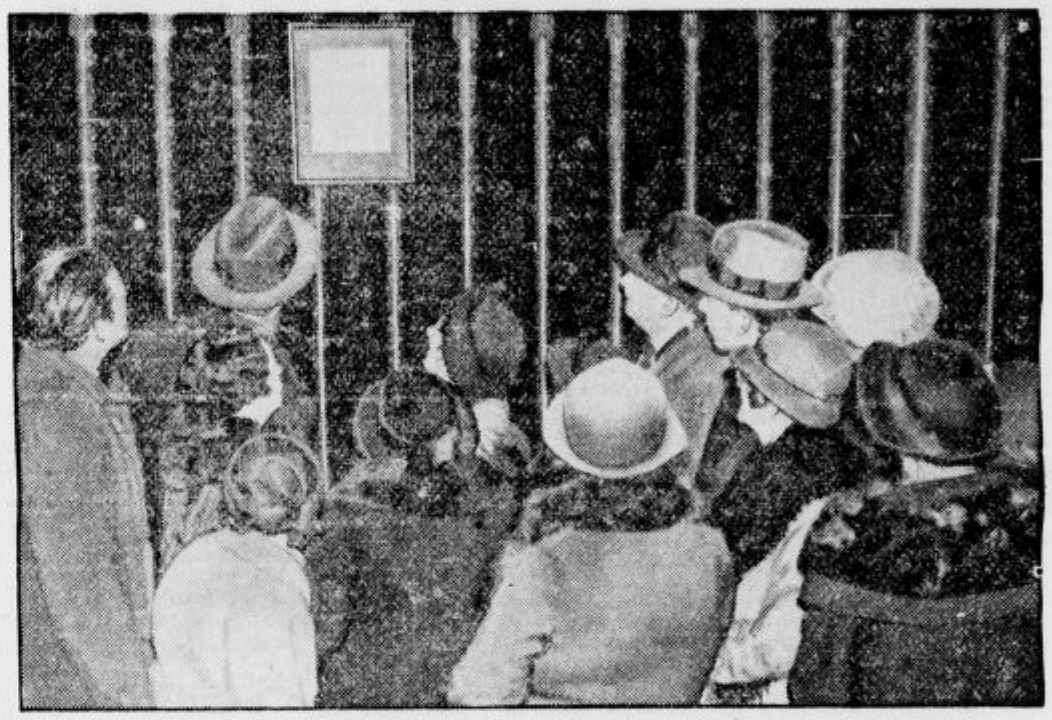

Pred kraljevo palačo v Londonu se je noč in dan zbirala množica ljudi, ki je s strahom prebirala poročila o zdravstvenem stanju kralja, ki se je boril s smrtjo.

Pred smrtjo angleškega kralja Jurija V. sta ga obiskali vnukinji princezinja Elizabeta in princezinja Margareta Roza, hčerki vojvode Yorškega.

Nad vasjo Serrieres na Savojskem v južni Franciji se je sprožil zemeljski plaz, ki je docela podrl 10 hiš.

‚SLOVENEC' pred 60 leti:

v soboto, 22. januarija 1976.

Vižmarje.

Več čestitih Slovencev s Kranjskega me je že popraševalo, kako bi se dalo razložiti ime: Vižmarje. Ker se »Slovenec« med Slovenci najbolje razširjuje, priobčujem v njem svojo razlago. Nekteri mislijo, da označuje kraj više Smarja (šmarne gore), a ljudstvo izgovarja čisti »ž«. Vižmarje, ne pa: Viššmarje. Dalje se ime rabi v množini: Prišel sem iz Vižmarij, grem v Vižmarje, bil sem v Vižmarjih, ne pa: prišel sem iz Viššmarnega, Viššmarja, bil sem v Viššmarnem ali Viššmarji itd.

Beseda obstoji iz dveh delov, iz theme: viž in mar, slednja je imenski pridevek, kakor ga najdeš v vasnih imenih Vitomarci, die Angehörigen des Vitomar, dalje Radmerje, Lutmerje, vas v Fravhajmski fari pod Pohorjem, Vlastomer-ci blizo Radgone. Thema mar označuje isto, kar Slav t. j. clarus, inclitus, nomen habens. Thema viž se je ohranila v srbski viž-as, viž-le, hrt, Windspiel, Wachtelhund; tudi v poljščini znano v istem pomenu...

Viž-mar torej označuje: vigore, a lacritate clarus, isto, kar latinski Vegetius, saj je tudi lat. vigere sorodno, kar nemško ime.

V starih ruskih letopisih najdem ime žmudskega vojvode: Vižies in blizo Radgone na Štajarskem vas: Viž-manci, to je podložniki Vižmanovi. Vižmarje je torej oblastno okrožje Vižmana. Ime je vtegnil nositi kakov župan v starohistorični dobi, tudi kakšno božanstvo, in sicer ima ta priimek: Vadžra, der rasche, pri starih Indih božanstvo groma in solnca...

Na Ponikvi 16. prosinca 1876.

Davorin Terstenjak.

Politični pregled. Srpska skupščina je odstrigla srbskemu poslanstvu na Dunaji 17.800, onemu v Bukareštu 31.000, žandarmeriji 240.000 piastrov. Zborovanje je bilo živahno, tudi okrajnim predstojnikom so hoteli vzeti priklade, ktere imajo po postavi, pa predlog ta ni dobil zadostne večine.

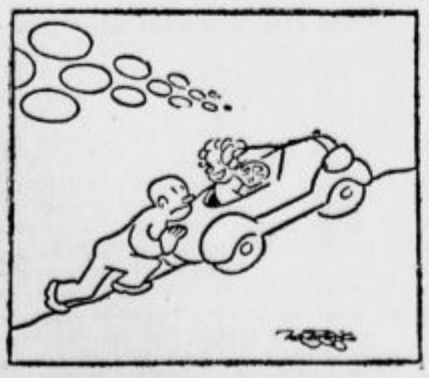

»Pa nikar ne misli, Pavle, da ti jaz nič ne pomagam! Ves čas zaviram, da bi voz ne zdrsnil navzdol!«

*

Sin gledališkega ravnatelja je šel prvič v šolo. Ko je prišel iz šole, ga je vprašala mamica:

»No, Dolfek, kje pa sediš v razredu?«

»Parket, druga vrsta na levi.« je bil strokovnjaški odgovor.

Spomenik v čast angleškima svetnikoma

Dne 1. januarja 1936 je škof Aston Chichester, S. J., apostolski vikar za Salisbury v Chishawashi v Južni Rodeziji odprl malo semenišče za bodoče dijake-teologe. Zavod je posvečen in pod varstvom svetnikov Tomaža More-ja in Ivana Fisher-ja ter je pričel šolsko leto s 15 dijaki. — (Fides.)

3600 let staro dekle

Kakor poročajo danski listi, so v zadnjem času na Danskem izkopali več zanimivih predzgodovinskih grobišč. Danski starinoslovci so pred nekaj tedni na Jutlandiji izkopali tako zvani »hunski grob«. V tem grobu so našli dobro ohranjeno žensko okostje, katero so prepeljali v Kodanj, da ga bolj natančno preiščejo.

Učenjaki danskega narodnega muzeja so sedaj dognali, da je to okostje mladega dekleta, ki je ob svoji smrti bila stara kakih 18 let. Nenavadno dobro ohranjeni so lasje in pa zobje. Zraven okostnjaka so našli zlate okraske in ostanke oblačila, ki se da še dobro razločiti. Iz tega oblačila je razvidno, da je mrtvo dekle spadalo med visoke sloje. Njena obleka je narejena iz dolgega volnenega krila, ki se vije od ramen do peta ter je na plečih okrašeno z velikimi kosi medvedove kože. To krilo je prepasano s pasom, na katerem je vdelan fin glavnik iz rogovine. Kakor so zgodovinarji ugotovili, izvira to okostje iz bronaste dobe, torej nekako iz časa okrog 1700 pr. Kr. rojstvom. Okostje kaže, da je bilo dekle nenavadno veliko, sodijo, da je bilo najmanj 1.77 m visoko.

Odkar je to dekle razstavljeno v muzeju, ga je prišlo gledat že 10.000 ljudi, ki občudujejo svojo 3600 let staro rojakinjo.

Kako letajo metulji

Naravoslovna znanost se že dolgo peča z življenjem metuljev. Kakor poročajo ruski listi, so v Moskvi ustanovili znanstven zavod, ki se peča le z metulji. Zavod vodi moskovski naravoslovec, ki že četrt stoletja študira gosenice in metulje. Ta zdravnik in naravoslovec dr. Perskinij je na primer ujel metulje ter jih zaznamoval z majhnimi barvanimi črticami. Nato jih je zopet izpustil ,da bi dognal, ali bodo še leteli in kako daleč bodo prišli. Dr. Perskiniju se je tako posrečilo ugotoviti, da metulji prelete tudi 500 km, ker so tako zaznamovanega metulja našli 500 km daleč od kraja, kjer profesor stanuje. Dr. Perskinij se je pečal tudi z vprašanjem, ali je mogoče ,da bi metulji iz vročih krajev živeli v Rusiji. Pri tem proučevanju je imel velik uspeh. Sedaj je dobil na razpolago od države cel zavod in mnogo denarja, ker bo te stvari lahko z večjo vnemo in z manjšimi težavami proučeval.

»Potrebujem zelo sposobnega nameščenca, ki pa je tudi pogumen. Ali ste morda vi kaj korajžni?«

»Seveda sem.«

»Ali mi lahko to dokažete?«

»Dokažem takoj, kakor hitro mi daste kaj predujma!«

*

»Mojo hčer bi radi vzeli v zakon? Poslušajte! Moj odgovor je odvisen od vaših premoženjskih razmer.«

»Imenitno naključje! Moje premoženje je namreč tudi odvisno od vašega odgovora!«

Pavel Winter - 60 letnik

Danes slavi šestdesetletnico svojega življenja **g. Pavel Winter. Njegovo ime je nerazdružno zvezano z veliko zbirko grafične umetnosti**, ki jo slavljenec poseduje in o kateri deloma govori tudi današnja kulturna rubrika našega lista.

Rojen je bil g. Winter l. 1876 v Ljubljani. Zgodaj **mu je umrla mati**, mladega **dečka** pa je **vzela** v vzgojo njegova teta Marija Fortuna, ki mu je postala prava druga mati in to ne le po skrbi, katero je otroku izkazovala, temveč tudi po ljubezni, ki ji jo je ta vračal. Ko je Winter dovršil nižjo realko, **je vstopil v Mahrovo šolo, po dokončanih izpitih pa je nastopil službo v tedanji banki Lukmann in nato v Kreditnem zavodu za trgovino in industrijo,** kateri je omenjeno banko nasledil. V tem zavodu je g. Winter prebil 38 let.

Že v prvih službenih letih je pričel g. Winter tudi zbirati, sicer v prvi vrsti grafično umetnost in podobice a tudi stare novce. V teku svojega plodnega življenja je zbral lepo število grafičnih del, namreč okrog 6000 listov tujih mojstrov. **Istočasno** je pričel nabirati tudi stare podobice iz Slovenije **in drugih dežel nekdanje Avstrije, in ta zbirka obsega danes sama okrog 2000** listov, **med** njimi **velike dragocenosti v pogledu redkih tiskov. Wintrova zbirka podobic je ena največjih slovenskih privatnih zbirk domačih** grafičnih **tiskov**. Kot poznavalec **gradiva** je g. tajnik lani in predlanskim **nanovo uredil tudi zbirko podobic** v Narodnem **muzeju v Ljubljani**. Razen tega pa ima g. Winter **tudi** bogato zbirko starorimskih cesarskih in republikanskih novcev v izbranih primerih ter končno majhno zbirko predzgodovinskih starin.

Čeprav mu vse te dragocene kolekcije zadajejo **mnogo posla,** se **g. tajnik v** »prostih« **urah bavi še s slikarstvom in ima v svojem stanovanju celo galerijo slik. Kar pa mu še od vsega tega posla ostane »prostih«** ur, jih **razdeli na ure,** ki jih **kot znan družabnik prebije med znanci, kjer je vselej priljubljen in dobrodošel.** Samec, kakršen je **ostal, gotovo ne primoran od drugih, temveč iz lastnega prepričanja** in sklepa, slavi **danes** šestdesetletnico svojega **bogatega** življenja sredi nebroja **čestilcev in ne v zadnji vrsti sredi tihih** čestitk **v obliki** podob, visečih po **stenah njegovega** stanovanja ali pa počivajočih v omarah, kot dobro staro vino, ki ga je treba zopet in zopet pogledati proti svetlobi — in puncto **barva**, in zopet in zopet pokusiti — in puncto kvaliteta. Naj živi gospod P. Winter še dolgo let!

Breg-Žirovnica

K **večnemu** počitku na **domače** pokopališče na Breznico **smo** spremili vzorno in skrbno gospodinjo **Katarino Svetina** rojena Prešeren. Pokojnica je **dočakala lepo** starost **82** let in je do zadnjega vodila svoje **lepo** posestvo. Do zadnjega je rada prebirala **krščanske** liste, katere si **dobil vedno** pri tej hiši: **Slovenec**, Bogoljub, na **Domoljuba je bila naročena** okrog 49 let. Bila je tudi tretjerednica sv. Frančiška in članica **ženske Marijine** družbe. Bila **je pokojna zelo dobrih** rok za siromake, ni ga **bilo**, ki bi šel prazen iz njene **hiše**, vsakdo je bil **obdarovan** v hrani ali z denarjem. Svoje otroke **je vzgajala** v krščanskem duhu. Par dni pred smrtjo je šla na Breznico v cerkev, da prejme Najsvetejše. **Ko je prišla domov**, je rekla: »Sedaj pa lahko umrjem, sem že pripravljena za nebesa.« In res, čez tri dni jo je zadela kap, **nakar** je čez dva dni izdihnila svojo blago dušo. Pokojna **je bila** mati **15 otrok, med umrlimi je tudi hčerka šolska sestra**, katera je pokopana v Št. Pavlu na Koroškem; **8 dobro preskrbljenih pa še živi, med** katerimi **sta** tudi Lovro, višji inšpektor **gen.** direkcije drž. žel. v Belgradu, in Tomo, trgovec pod Šmarno goro. Pokoj blagi duši! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Jesenice

Delavski zaupniki. Dne 25. januarja se volijo v jeseniški industriji novi obratni zaupniki. Postavljene so topot 4 liste: 1. **Fronta slovenskega katoliškega delovnega ljudstva** je zastopana po listi J. S. Z., katere nosilec je g. Arnež Peter, banovinski svetnik in delavec K. I. D., glasovnica je bela. 2. **Savez metal. radnika Jugoslavije** je letos cepljen v dve listi; rdečo glasovnico zastopa g. Čelešnik Ivan, zeleno pa g. Perko Vencelj. Listo so postavili tudi **narodni.** Nosilec je g. Zupan Tine, glasovnica plava.

Naši športniki — **propagatorji** za ugled **domovine.** »En sam Nurmi je bolj propagiral ugled svoje domovine v mednarodnem svetu, kot morda vse finsko diplomatstvo.« **Če** je ta trditev nekoliko **pretirana**, je vendar tudi **res**, da ima za dosego poznanstva, prijateljstva in sodelovanje med narodi **sport velika zasluga.** To se posebno vidi, ako **pri** kaki mednarodni tekmi izostane katera izmed **držav**, ta je istočasno izgubila na ugledu — o njej **se ne** piše in ne poroča. Dolžnost naša je torej **podpreti tudi naše sportnike vsestransko. To je razumela tudi Kranjska ind. družba, ki je omogočila svojim delavcem-sportnikom udeležbo na treningu in na nastopih.** Že dva meseca so sportniki na p l a č a n e m dopustu, za kar so podjetju hvaležni vsi naši športni krogi.

Tržič

Veliko razburjenja je bilo v preteklem tednu v Tržiču. Davčni avto je pobiral razne zarubljene predmete. Odpeljal jih je v Kranj, kjer je baje te vrste zbirka prodana po jako nizki ceni. Odvzeti predmeti na ta način ne pokrijejo dosti davkov, dasi trpijo s tem mnogi občutno škodo.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Četrtek, 23. januarja: 12 Ameriški jazz orkester (plošče) 12.45 Vremenska napoved, poročila 13 Napoved časa, objava sporeda, obvestila 13.15 Narodne koračnice in valčki (Radijski orkester) 14 Vremensko poročilo, borzni tečaji 18 Radijski jazz 18.40 Slovenščina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) 19. Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila 19.30 Nac. ura: Sokolsko predavanje iz Zagreba 20 Večerne pesmi, Sodelujejo: gdč. Carmen Antič (pri klavirju g. Marjan Lipovšek) in Radijski orkester 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda 22.15 Lirična glasba (Radijski orkester.) Konec ob 23. uri.

Drugi programi:

Četrtek, 23. januarja:: Belgrad: 20 Koncert simfoničnega orkestra kraljeve garde 22 Radijski orkester — *Zagreb:* 20 Prenos iz Belgrada 22.15 Plesna glasba — *Dunaj:* 20 Shakespearjeva drama »Kralj Ivan« 22.30 Plošče 23.35 Jazz — *Budimpešta.* 20.30 Zborovsko petje ob spremljavi orkestra in orgel 22.35 Ciganska glasba 23.20 Jazz — *Trst-Milan:* 20.30 Puccinijeva opera »Manon Lescaut« — *Rim-Bari:* 20.35 Pestra ura 22 Violina in klavir — *Praga:* 19.30 Šalouski kvartet 20.50 Messmerjev koncert 22.15 Zabavni koncert — *Brno:* 21 Hrubyjev potpuri »Let nad svetom« — *Varšava:* 20 Šlagerji iz operet in zvočnih filmov 21 Strawinskega »Zgodba o vojaku« 22 Narodne pesmi —*Berlin-Königsberg-Hamburg-Köln-Stuttgart-Monakovo:* 20.10 Mozartov ciklus — *Beromünster:* 19.50 Chopinove klavirske skladbe 21 Sutermeistrova radijska opera »Forinda in Joringel«.

Nove plinske cene v Mariboru

Maribor, 22. jan.

Mariborska plinarna je izdelala predlog za izpremembo dosedanje tarife za plin, ki se bo obravnavala na prihodnji občinski seji. Nedvomno bo predlog sprejet, saj ima namen, da s pocenitvijo doseže čim večji konzum plina **v gospodinjstvu** in v **obratih**, s čemer se bodo pa zvišali tudi dohodki plinarne. Tarifa predvideva sledeče izpremembe:

Gospodinjstvo: Sedanji stopnjevalni tarif **se izpremeni v toliko, da se ukine cena** Din 5 za m³ za prvih mesečnih 5 kubikov ter **se določi namesto tega** cena Din 3.50 za m³ do vključno mesečnih **10 kubikov. Vsa** mesečna **poraba** preko **10** kubikov se bo zaračunavala, **kakor dosedaj** — po Din 2.— za m³. Za večporabo napram letu **1935**, se predlaga še sledeče **popuste**: **50%** večjem odjemu vsa večporaba po **Din 1.75 za m³**, pri **51—100% večjem odjemu** večporaba **Din 1.50, pri preko** 100% odjemu pa Din 1.25. Pri teh popustih **pridejo v poštev** vse one stranke, **ki so** porabile **mesečno** vsaj **5 kubikov plina. Obračun naj bi se izvršil v januarju 1937** na podlagi **konzumnega** seznama, katerega je treba **sestaviti v začetku leta 1936 ter ga dati strankam** v podpis. **Za** pridobivanje **novih** odjemalcev **naj se prizna** inkasantom in uslužbencem mestne **plinarne** za vsakega odjemalca **posebna** nagrada. Da se olajša gospodinjam **vežbanje v** kuhi, naj se jim prizna pri **nabavi** kuhalnika za prvi mesec 10 m³ **brezplačnega plina,** pri nabavi **številnika 20 m³ plina,** pri **nabavi** 2 ali **več** plinskih aparatov **pa 30 m³** brezplačnega plina. Poleg tega se predlaga oddaja kuhalnikov v najem proti mesečni najemnini od Din 5 naprej.

Obrt in industrija: Odjem do 100 m³ po Din 2.75 in ves odjem preko 100 m³ po Din 2. — Rabati za večji odjem napram lanskemu letu: do 50 m³ po Din 1.75 od 50 do 100 m³ po Din 1.50 in od 100 m³ **naprej** po Din 1.25.

Kavarne, gostilne, brivnice: Do 50 m³ po Din 2.75 in vsaka poraba preko 50 m³ po Din 2. Rabati za večji **odjem** napram **lanskemu** letu do 50% po Din 1.75 od 50 do 100% po Din 1.50, nad **100%** po Din 1.25 za m³.

Plin za gretje prostorov: 1 m³ po Din 1.50.

Plin **za razsvetljavo:** Po gospodinjskem tarifu brez popusta. Trošarina se zaračuni posebej.

Plin za vse mestne uslužbence: kakor dosedaj, 1 m³ po Din 1.50.

Že dosedaj je imel Maribor najcenejši plin v državi, poleg tega pa odstotno tudi najvišji procent glede zasebne uporabe, ker gre predvsem na račun smotrene propagande, ki jo vodi mestna plinarna. Gotovo je, da se bo z novo tarifo to razmerje še izboljšalo. Pozdravile bodo novo tarifo zlasti mariborske gospodinje in obrtniki, ki plin uporabljajo. Zanimanje pa bo vzbudila nova tarifa tudi drugod, kjer obstojajo plinarne.

Naznanila

Ljubljana

1 *Fantovski odsek šentjakobske* prosvete ima danes zvečer ob 8 in četrt svoj redni fantovski sestanek. Predava g. dr. Capuder Karol.

1 *Strokovno in podporno društvo trg. in podjetniških uslužbencev v Ljubljani* naznanja, da bo redni občni zbor dne 26. januarja 1936 ob 3 popoldne v prostorih g. Joška Hubada, pred Škofijo št. 18. Udeležba in točnost za člane obvezna. Odbor.

1 *Na današnjem XIV. prosvetnem večeru Salezijanske prosvete na Kodeljevem* ob 8. zvečer bo g. Franc Radešček z lepimi skioptičnimi slikami predaval o umiku srbske vojske preko Albanije l. 1915.

1 *Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani* ima v soboto 1. februarja ob 8 zvečer v restavraciji Zvezda na Kongresnem trgu, redni letni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje in odobrenje zapisnika. 2. Poročilo odbora in revizorjev. 3. Volitev novega odbora, revizorjev in razsodišča. 4 Določitev članarine. 5. Samostojni predlogi, ki se morajo 4 dni pred občnim zborom pismeno naznaniti odboru. 6. Slučajnosti. Vsi člani društva se naprošajo, da se občnega zbora gotovo udeleže.

1 *Nočno službo imajo lekarne:* dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62 in mr. Gartus, Moste.

Celje

c *Vabilo k rednemu občnemu zboru Savinjske podružnice SPD v Celju.* V četrtek, 6. februarja 1936 ob osmih zvečer v spodnjih prostorih Narodnega doma v Celju. Dnevni red: Poročilo odbora, poročilo pregledników in odobritev letnega računa, sprememba pravil, volitev načelnika in odbora za triletno dobo, slučajnosti. Pri glasovanju bo dolžnost članov, da se izkažejo s svojo planinsko legitimacijo. Udeležba pri občnem zboru je članska dolžnost! Vse planince vljudno vabi *odbor*.

c *Katoličani v Holandiji* imajo vzorno urejeno organizacijo. Njihov vpliv se močno pozna v vsem javnem življenju. Da če dobro spoznamo posnemanja vredne uredbe, zato priredi KPD v Celju v ponedeljek, dne 27. januarja prosvetni večer, ki je posvečen Holandiji.

c *Krajevna protituberkulozna liga v Celju* ima danes ob 20 v sejni dvorani na mestnem poglavarstvu redni letni občni zbor. Vabljeni so vsi poverjeniki, člani, ter prijatelji in podporniki Lige.

Drugi kraji

Sacberje-Zadobrova. Dramatični odsek Pevskega društva vprizori v nedeljo, 26. t. m. ob 3. popoldan dramo v 9. slikah »Ljubezen in sovraštvo«.

Sport

Zimske olimpijske igre

v Ga-Pa naj pokažejo moč našega razvoja v smučanju in razmerje moči naših tekmovalcev med 28 narodi, ki bodo tam nastopili. Da jih ne bomo oslabili, dajte, prispevajte nam za njihovo opremo, ako jim je dala zveza tehnično pripravo, Vi, ki Vas bodo zastopali, Vi jim omogočite potrebno opremo, da jih pomanjkljivost tega ne bo slabila v uspehu. Ne odklonite naših nabiralcev, darujte! Že z malo žrtvijo posameznika bomo dosegli uspeh.

Oficijelne prijave za Ga-Pa

Za Ga-Pa je prijavilo 28 narodov svojo udeležbo, in sicer: **Avstrija, Belgija, Bolgarija, Kanada, Nemčija, Estonska, Finska, Francija, Grčija, Velika Britanija, Nizozemska, Italija, Jugoslavija, Japonska, Latvija, Lichtenstein, Luksemburška, Avstralija, Poljska, Romunija, Švedska, Švica, Španija, Češkoslovaška, Turčija,** Madjarska, USA.

Naša država se je prijavila za: tek na 50 in 18 km, kombinacijo, skoke, smuk in slalom za moške in ženske, štafete, umetno drsanje moških ter hokej. To je namreč oficielna prijava. Udeležili se pa bodo, **kakor sedaj kaže, teka na 50 in 18 km, kombinacije, skokov, smuka in slaloma za moške ter štafet. Umetno drsanje in hokej odpade, ker doslej pri nas ni bilo nobene možnosti za trening.**

Važno bi bilo dalje omeniti, da sta Avstrija in **Švica** prijavili **za smuk in slalom samo ženske, akoravno imajo ravno v teh dveh državah favorite za alpsko kombinacijo,** ki bi prav gotovo dosegli spredanja mesta, če bi sodelovali. Toda v teh **državah, kjer imajo** vse polno **najlepših zimskih** letovišč, so **najboljši smučarji** zaposleni kot smučarski **učitelji,** ki so za svoj pouk plačani. **Ker** smejo na **olimpijskih igrah sodelovati** samo čisti amaterji, **zato so izločeni najboljši Avstrijci in Švicarji.** Zaradi tega se je vodila precej obširna in dolgotrajna borba (o kateri je tudi naš list poročal), toda brez uspeha, ker je **zmagalo** olimpijsko načelo o čistem amaterstvu.

Smučarsko prvenstvo ponovno preloženo

Maribor, 22. jan.

Mariborska Zimsko-sportna podzveza je ponovno odpovedala državne tekme v kombinaciji in smučarske skoke, ki so bili določeni za soboto, **dne** 25. in nedeljo, **dne** 26. jan., ker ni izgleda, da **bi** zapadlo **dovolj snega.** Kakor čujemo, se bodo tekme vršile najbrže na Pokljuki ali Planici.

Velike zimsko-športne tekme v Inomostu

V mesecu februarju takoj po zimski olimpijadi v Garmisch-Partenkirchenu, **se** vrše v Innomostu velike zimskošportne **tekme** za leto **1936**, pri katerih bodo sodelovali smučarji in drsalci 15 narodov. Za te tekme vlada med ljubitelji zimskega športa zelo veliko zanimanje, ker bodo sodelovali **tudi** profesijonali, ki se ne smejo udeležiti olimpijskih iger v Garmisch-Partenkirchenu.

Prireditelj, ki organizira to tekmovanje, je napravil vse, da nudi udeležencem in gledalcem izredne zimskošportne atrakcije najbolj poznanih rekorderjev.

Tekme se prično 16. februarja ter jih bo zelo mnogo. 17. in 18. februarja bodo v majhnem in popularnem tirolskem mestecu Seefeld poleg Inomosta tekme v slalomu in skokih. 19. in 20. februarja so tekme v umetnem drsanju na ledu, katerih se udeleži **tudi** svetovni prvak Karl Schäfer. Najinteresantnejši **del tega programa** in glavne tekme bodo pa 21. in 22. februarja in sicer smuški **teki na dolge proge ter slalom. 23. in 24.** februarja bo zaključeno tekmovanje v smučanju **ter skokih. Za udeležence teh prireditev se bodo izdajale svečane legitimacije, ki** stanejo po **50 Din.** Imejitelji teh legitimacij imajo pravico prisostvovati vsem prireditvam ter uživajo tudi **velike** popuste na železnici kakor pri **ostalih** svečanostih, ki se bodo vršile v okviru **teh tekem.**

Vse podrobne **informacije** daje »Putnik« ter Avstrijski turistični urad v Zagrebu, **Praška ul. 9.**

Tekme v dviganju uteži v Rušah

Maribor, 21. jan.

S **sportnim dviganjem uteži se naše sportne organizacije skoro nikjer ne bavijo. Sistematično** pa je začela gojiti to sportno panogo, ki je v inozemstvu zelo razširjena, podružnica SSK Maratona v **Rušah**, ki ima v svojih **vrstah** precejšnje število navdušenih dvigačev. V nedeljo so nastopili na klubskem prvenstvu maratonskih rokoborcev tudi dvigači ter je bilo tekmovanje zelo zanimivo. Poleg Rušanov so se udeležili tekmovanja tudi maratonski težkoatleti iz Maribora, ki so prav prijetno presenetili. Tekmovali so v teh-le panogah dviganja: tezno enoročno, potegnjeno enoročno, sunek enoročno ter tezno dvojeročno, sunek dvojeročno; ter v kategorijah: lahka, welter, srednja in poltežka. V lahki kategoriji je prav posebno presenetil mladi in lahki Babič (Maribor), ki je dvignil v 5 sunkih 309.50 kg; V welter kategoriji so zasedli vsa tri mesta Rušani. Prvi Magerl (5 sunkov 308.05 kg), drugi Sebaker, tretji Šipovšek. V srednji kategoriji je zasedel prvo mesto znani rokoborec Pirher s 309.25 kg teže v 5 sunkih, drugi je Krapin, tretji Čander (oba iz Ruš). V poltežki je prednjačil Vidic (Maribor) s 346.70 kg. Sodila sta dvigače Krušec in Kebrič.

*

Minister Dragiša Cvetković je prevzel pokroviteljstvo nad smuškimi tekmami za drž. prvenstvo, **ki bodo 25. in 26. t. m. v Mariboru, ako zapade** sneg.

*

GZSP (uradno). Naše prvenstvo v alpski kombinaciji ki je bilo določeno za 26. t. m. na Pustem rovtu nad Jesenicami, je (ker se isti dan vrši državno prvenstvo v alpski kombinaciji) preloženo na 9. februarja t. l. isto na Pustem rovtu. Naše »klasično prvenstvo«, je radi tega preloženo na 15. in 16. februarja t. l.

Verificirajo se sledeče tekme, ki so se izvedle v okviru »klubskega dne« 12. t. m. in sicer: »alpska kombinacija« TK »Skala«, Jesenice, na Rožci in »slalom« SK »Bratstva« na Pustem rovtu. Tekmi ASK »Gorenjca« in SK Dovje-Mojstrana, se ne verificirata, ker nam še oba kluba nista dostavila predpisani »sodniški poli« o izidu tekme.

Na 8. in 9. seji TO odbora so bili verificirani sodniki: g. Zupan Jože, za SK »Bratstvo«, Jesenice, g. Dimnik Maks, za SK Dovje-Mojstrana, g. Mrakič Ivan, za SK »Bohinj«, Boh. Bistrica, Zoldar Slavko in Wergles Mari za ASK »Gorenjec«, Jesenice. Iz seznama naših verificiranih tekmovalcev, smo črtali g. Torkar Jožeta, ker se je radi stalnega bivanja v Zagrebu, verificiral za tamošnjo Podzvezo.

Turistično sportni odbor za drig lahke atletike in priprave atletov za olimpijado. Sporočamo vsem lahkoatletom, da se bodo treningi za skupine: Koroška, Soga, Primorje, ki so se doslej vršili vsak torek, četrtek in soboto na nčteljišču na Resljevi cesti, odslej vršili vsak torek, četrtek in soboto od 18.30 do 21. v telovadnici II. realne gimnazije na Poljanski cesti, vhod iz Ciril-Metodove ulice št. 13. To v opomnilo vsem članom gornje grupe.

SK Ilirija (Smučarska sekcija). Drevi ob 18 je v klubski sobi kavarne Evrope sestanek sekcijskega članstva, katerega morajo prisostvovati vsi v Ljubljani bivajoči člani. Sestanek je zelo važen radi nedeljskih tekem in radi ostalih smučarskih zadev. Obvestite o sestanku drug drugega in pridite vsi.

(Hazenska sekcija). Danes se vrši ob 18.30 v klubski sobi kavarne Evrope članski sestanek, h katerem se vabijo vse članice. Sestanek je izredne važnosti, zato je potrebna navzočnost vseh članic.

SK Slovan. Obveščamo vse člane, da se bo vršil redni letni občni zbor dne 9. februarja 1936 ob 9. dopoldne v gostilni Kresič poleg igrišča. Dnevni red glasom pravil. Vljudno vabimo vse člane, da se vsled važnosti občnega zbora sigurno udeleže.

Smučarji pozor! Snežne prilike v okolici Kranjske gore, Rateč, Planine pri Kranju na Voglu ter na Krvavcu in Veliki planini so vse in [illegible] od sv. Treh kraljev dalje na eelo odlične. Sneg leži v Zgornji Savski dolini do 2 cm visoko, v višjih legah pa je zapadlo na staro podlago 75 cm do 1 m novega snega, ki se je že [illegible] ter nudi [illegible] dobro smuko. Pri vseh teh ugodnih snežnih prilikah je za nerazumljivo, da niti eden teh krajev nima niti srednjega obiska, akoravno drugje ni snega. Verjetno je, da je temu krivo deloma [illegible] dnevnih in nerazumljive v snežna poročila. Snežna poročila zadnjih treh tednov so tako skromna, da ne vzbujajo dejstva t. j. dobro kvaliteto snega. Koče so oskrbovane ter pripravljene za daljše bivanje.

Ne »lisičarite«, zaupajte poročilu, ne bo Vam žal SPD.

Planinsko zavetišče »Velika Poljana-Storžič« je odprto vsako soboto in nedeljo, kakor tudi dan pred prazniki in na praznike. Smučarji pridite na krasne terene, ki vam jih nudi Velika Poljana. Tudi skakalci pridete na svoj račun pri preizkušanji na novo zgrajeni skakalnici, katero je z velikimi težkočami zgradil mladi smučarski klub »Poljana« SKP. Skakalnica dovoljuje skoke nad 30 m. — Iz Tržiča se pride v tri četrt ure. Približno ista daljava iz Kranja. — Zapadlo je nekoliko novega snega ter je smuka trenutno prav dobra. — Ljubitelji belega sporta, pridite in prepričajte se sami v krasnih terenih, ki vam jih nudi »Velika Poljana 1400 m« — Storžič.

Smuške tečaje prireja SPD na Krvavcu in na Veliki Planini. V obeh postojankah so stalno na razpolago v letošnji zimi, ko v dolini ni snega, so dobrodošli smuški tečaji v višinskih postojankah. Podrobne informacije daje pisarna SPD na Aleksandrovi cesti 4, I. nadstr.

Za planinsko taborco dne 1. februarja 1936 ob 20 na Taboru so na razpolago lože, katere je treba pravočasno naročiti v pisarni SPD v Ljubljani.

* * *

VREMENSKO POROČILO.

Jugoslovanske zimsko-sportne zveze in Zveze za tujski promet z dne 22. januarja 1936

Kofce, dne 22. januarja 1936: Temperatura —2, na 80 cm podlage 10 cm novega snega, sneži dalje, smuka prav dobra.

Rateče-Planica po stanju danes: 1 C, barometer stoji mirno, deževje, 10 cm južnega snega.

Kranjska gora po stanju danes: 1 C, barometer stoji mirno, dežuje, 10 cm južnega snega.

Vršič, Krnica in Tamar po stanju danes: 70 cm snega.

Krvavec po stanju 20. januarja 0 C, sneži, zapadni veter, na dobri podlagi 20 cm južnega snega. Smuka dobra.

Pohorski dom, Mariborska koča: —1 C, jasno, mirno, snega 15 cm. Smuka neugodna.

Senjorjev dom: —3 C, jasno, mirno, 10 cm snega, smuka prav dobra.

Zahvala

Za vse izraze sožalja, ki smo jih prejeli ob bridki izgubi *našega* nad vse ljubljenega soproga, očeta, brata in tasta

Albina Ehrlich

posestnika in lesnega trgovca v Žabnicah (Camporosso - prov. Udine)

in za vse molitve, ki so jih plemenite duše v toliki meri opravljale za pokojnika, se tem potom najiskrenejše zahvaljujemo

Žabnice - Ljubljana, dne 22. januarja 1936

Žalujoči ostali

✝

Vavpotič Frančiška roj. **Šober** naznanja v lastnem, kakor tudi v imenu svojega sina **Franca** in vseh sorodnikov prežalostno vest, da je gospod

VAVPOTIČ IVAN

žel. zvaničnik v p.

v torek 21. t. m. po dolgi bolezni, previden s sv. zakramenti, mirno zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v četrtek 23. januarja ob 16 na mestnem pokopališču na Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo brala v magdalenski cerkvi v petek 24. t. m. ob 7.

M a r i b o r, dne 21. januarja 1936.

Žalujoči ostali.

Mali oglasi

Stroji za plisiranje

vseh velikosti po najugodnejših cenah. Brezobvezne ponudbe pošlje

A. Guttmann - Zagreb - Martićeva 4

Tel. 58-21 Specijalna trgovina tekstilnih in ostalih šiv. strojev

Prireditve

Kavarna Stritar

Vsak večer koncert salonskega orkestra. (h)

Službe iščejo

18 leten fant

pošten, močan, išče službo h konjem. Najrajše v župnišče ali k trgovcu. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 924. (a)

Službe dobe

Vinskega potnika

za Slovenijo - išče večja vinska tvrdka. - Ponudbe upravi »Slov.« pod »Vinski potnik« 646. (b)

Nabiralca oglasov

s fiksumom, za prvovrsten mesečnik — iščemo. Ponudbe z navedbo referenc upravi »Slovenca« pod št. 856. (b)

V železninski stroki

izvežbane pomočnike in pisarniške moči, z dobrimi referencami — sprejmem. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ljubljana« št. 912. (b)

Snažilca pribora

(Bestekputzer), krepkega fanta, sprejme takoj Hotel Štrukel. (b)

Iščemo akviziterko

z dobrim nastopom, darom govora in energično, za obisk privatnih strank v Ljubljani. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Nikaka prodaja« št. 952.

Služkinja

ki zna kuhati in šivati, vajena vseh hišnih del, dobi 1. februarja službo v boljši hiši z otroci. Zglasiti se osebno: Gasilska cesta 3, Ljubljana VII. (b)

Hišnik

oženjen (upokojenec), se sprejme. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 925. b

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10.

Davčne napovedi

za pridobnino, informacije: Davčna poslovalnica, Ljubljana, Šelenburgova 7 I. nadstropje. (d)

Hranilne knjižice

članic Zadružne zveze — kupim ter plačam najbolje od vseh drugih. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Drava« 722

Hranil. knjižice

vseh bank in hranilnic kupimo ter plačamo takoj. Bančno kom. zavod v Mariboru.

Posestva

Hišo

v Ljubljani, trg. ali priv. kupim. Ponudbe s ceno in pogoji poslati upravništvu »Slovenca« pod št. 944. p

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

ČERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Pohištvo

Rekord!

Ni treba besed, ker cene same govorijo. Iz orehove korenine politirano: Spalnice: Din 5.200·—; 5.500; 7000 in 8000. Jedilnice 4500·—, pleskane kuhinje 900.—

MALENŠEK

LJUBLJANA - DRAVLJE, pri „Slepem Janezu"

Objave

Izjava!

Podpisani Križaj Stanko, Rakovnik št. 28, p. Medvode, preklicujem in obžalujem žalitve in obdolžitve, ki sem jih izmišljeno govoril o g. Francu Bernardu, poslovodji I. del. konsumnega društva v Sori. Zahvaljujem se g. Francu Bernardu, da je odstopil od kazenskega pregona proti meni. Rakovnik, dne 20. I. 1936.

Križaj Stanko.

Razno

Hotel-restavrac. Paar

Jesenice, vabi vsak petek in soboto na sveže ribe.

Stanovanja

Trisobno stanovanje

z vsemi pritiklinami, per maj. nedaleč od centra, iščem za zmerno ceno. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Točen plačnik«.

Dve sobi, kabinet,

kopalnico in pritikline, v visokem pritličju, blizu tramvaja, iščem za maj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ena oseba« 827.

Sobe

Solnčno separir. sobo

najrajše na Mirju ali v bližini univerze — iščem. Ponudbe pod »Mir« 935 upravi »Slovenca«. (s)

Vnajem

Lep poslovni prostor

se odda na dvorišču v Wolfovi ulici 12. Pojasnila v trgovini Erjavec. (n)

Prodamo

Polenovka

sveža partija, dospela. — Suha in namočena. — Se priporoča Kovačič, Miklošičeva cesta 32. (l)

800 do 1000 m³

suhih desk, 20 do 100 mm debeline — prodam po ugodni ceni, tudi na knjižice. Martinec, Ljubljana, Prule. (l)

Izmed 15 raznih modelov REMINGTON pisalnih strojev boste sigurno našli onega, kateri Vam v vsakem pogledu najbolje odgovarja.

UGODNE CENE • DOLGOROČNA ODPLAČILA PO NEPOVIŠANIH CENAH • Zahtevajte ponudbo in prospekte

Prodaja za LJUBLJANO in okolico: „TEHNIK" Josip Banjai

Ljubljana, Miklošičeva cesta 20

Generalno zastopstvo Remington tvornice: »Matador« vl. A. Benčić, Zagreb, Ilica 5, Oktogon. Telefon 40-09.

Gospodinje, obrtniki!

Iz skladišča odprodaja kuhinjsko posodo, razno orodje, tehtnice, štedilnike, kopalne peči ter raznovrstne otroške igrače po najnižjih cenah Stanko Florjančič, železnina, Resljeva cesta št. 3 (poleg Zmajskega mostu). Vhod skozi dvorišče. — Vzamem tudi knjižice ljubljanskih zavodov. (l)

Šivalni stroj

pogrezljiv, skoraj nov, z okroglim čolničkom, ki tudi štika, poceni naprodaj. Nova trgovina, Tyrševa 36. (l)

Specerijska trgovina

velika, v sredini Zagreba, dobro idoča, radi družinskih razmer naprodaj. — Vprašati pri Vilim Gerersdorfer, Zagreb, Smičiklasova ulica št. 20/II, levo. (Pismeno ali ustmeno.) (l)

Malo rabljene

šivalne stroje in kolesa kupite poceni pri »Promet« (nasproti križanske cerkve). (l)

Vsa zimska oblačila

smo znižali 10—15%. Anton in Vladimir Presker, Sv. Petra cesta 14. (l)

Pišite še danes!

Ostanki

mariborskih tekstilnih tovarn, brez napak, pristnobarvni »Paket serija A« za moško, žensko, namizno, posteljno perilo in rjuhe. »Paket serija B« izključno zimski topli flaneli in barhenti najboljše kakovosti, vsak paket 10—20 m samo 107 Din. Dalje novi »Original Kosmos Z paket«, vsebujoč 2.80 m sukna za eno dolgo zimsko suknjo oziroma ženski plašč lepe temne barve ali pa 1.80 m za kratko zimsko suknjo, in 1.20 m posebno močnega štruksa ali sukna za ene hlače. Tudi ta paket samo 107 dinarjev. Vsi paketi poštnine prosti. Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. — Pišite takoj na »Kosmos« razpošiljalnico, Maribor, Dvorakova ul. 1.

Tinčkove in Tončkove prigode

234.

Življenje na splavu

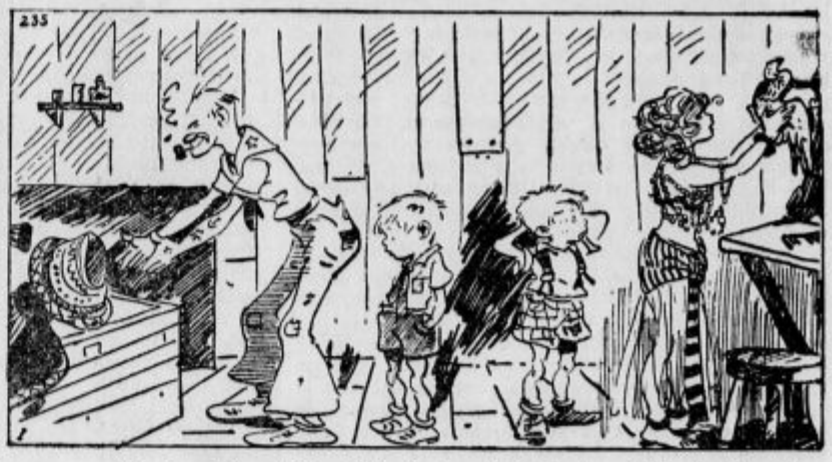

Njuni veličanstvi kraljica in kralj Koki sta slekla kraljevski oblačili in se hotela baš udobno zlekniti na stol, ko je zdajci...

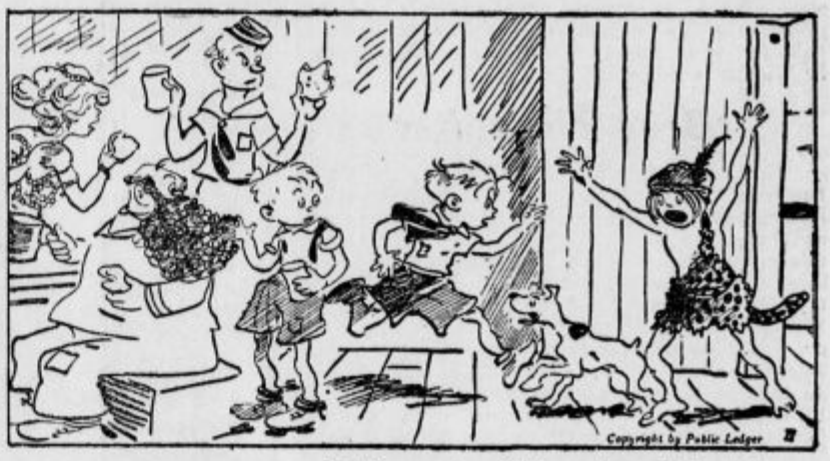

...na vso sapo pritekel v notranjščino splava Primožek in zarjul:

»Vsi možje na krov! Za življenje grel«

Zahvala

Za izraze iskrenega sožalja, katere smo prejeli ob priliki smrti našega ljubega brata, strica, gospoda

Ludovika Schiffrerja

župnika v p.

za poklonjene vence ter cvetje in za nad vse številno spremstvo na njegovi zadnji poti, se vsem prav prisrčno zahvaljujemo.

Maše zadušnice se bodo brale v Žalni, Stični in Ljubljani.

Žalna, dne 22. januarja 1936.

Vilibald Schiffrer in sorodstvo.
Jerica Kastelic in sorodstvo.

Zahvala

Ob prebridki izgubi mojega predragega soproga in očeta, gospoda

Jožefa Ilnikar

vlakovodje v p.

se vsem najlepše zahvaljujem za vse izraze sočutja. Posebno zahvalo sem dolžna g. župniku dr. Novaku, vsem v hiši, zlasti g. Žerjavu in gospej za tako veliko naklonjenost. Dalje vsem obiskovalcem pokojnika v njegovih zadnjih dnevih, zlasti g. Kuželu.

Vsem, ki ste spremili pokojnika na njegovi zadnji poti, Bog plačaj!

Ljubljana, dne 22. januarja 1936.

Žalujoči ostali.

Zahvala

Našega ljubljenega papana

Martina Ogorevca

ste dobri prijatelji tolažili v njegovi starostni obnemoglosti. Pokojnega pa tako mnogoštevilno počastili s poslednjim obiskom ter spremstvom, obsipali s cvetjem, poslovili se od njega z ganljivimi besedami in petjem, nam ostalim pa s prisrčnostjo izkazali svoje sočustvovanje.

Vsem tit. uradom, društvom in korporacijam ter vsakemu posamezniku naša prisrčna in iskrena zahvala.

Slov. Konjice, dne 21. januarja 1936.

ŽALUJOČI OSTALI.

Franz Joseph Schneider: 14

Cesta brezbožnih

»Še nekaj mesecev, potem bo pač vse spet dobro in tako lepo,« jo je tolažil prav tako, kot ravnajo z otrokom.

In bilo je spet dobro, sumničenje je zaspalo, sočutje z njim se je vzbudilo. Odvezala ga je vseh zablod, bil je spet njen Stanko. Vse mu je zamolčala, kar ji je hudobna ženska prinesla v hišo in v srce.

Sam si je oskrbel nekaj na mizo in trudil se je okrog nje do zadnjega trenutka, ko je moral na delo.

Zvečer jo je dobil spet ob ognjišču vso bledo in s temno obrobljenimi očmi.

Vse je pozabil in ni slutil, kaj je zdaj nosila v duši s seboj, pripisoval je njeno spremenjeno naravo njenemu stanju.

12.

Drugi večer je prišel pozneje domov, ker so ga v hiši zadržali.

Pijan se je spotikal po veži. Vrata so se odprla in spet bobneče zaprla za njim. Postavil se je na sredo kuhinje in zavzel napadalno stojo: »Tako, zdaj ne bo prišel noben hudič iz hiše več čez naš prag!« Njegov glas je bobnel, njegove roke so ohlapno bingljale navzdol, brada s krepkimi usti je bila v divji zagrizenosti krepko potisnjena naprej. »Nobeden več,« je še enkrat zagrozil. Ostro je pogledal Marijo in zapazil, kako je prebledela in se bala. Saj bi stresel svojo divjost nad njo, toda toliko se je obvladal in svoji nosečnosti je to zahvalila. Znova je zašel v divjost: »Nobeden več,« je zatulil in planil k vratom ter skoraj odtrgal ključavnico. Hotel je ven v vežo in zakričati svojo grožnjo po hiši. Marija mu je padla nasproti. Nič ni rekla, ampak se ga je le trepetaje oklenila.

»Saj zdaj imaš mir, saj zdaj vsi vedo,« je sopel, »pa — vendar bom še delal, kar bom hotel!«

Zadet je bil. Sramotili so ga in zasmehovali. Tako močan vendar ni bil, da bi to prenesel. Novakovka je raznesla prav v sosedstvo: »Stanko je bil s svojo gospo v cerkvi!«

»Stanko, zakaj ne bi delal, kar hočeš?« je rekla Marija hoteč ga potolažiti, medtem ko je še strah hromil njeno ljubezen.

»Pa saj ni bilo potrebno,« je nevoljno revsknil. »Posebno tej stari čarovnici bi ne bilo treba tega praviti!« Zagrenjeno jo je gledal.

Prevdarjala je, ali naj bi vse priznala. Ne, potem bi bila nesreča, v tem stanju bi se pozabil nad motilko miru.

Zato je samo proseče rekla: »Če bi vedela, kako ti bo neprijetno, bi molčala!«

»Ve ženske ste vse enake,« ji je očital, da bi jo zadel.

Tedaj se je zdrznila.

Med jedjo, ki si jo je vsiljevala, so se mešale solze v vsak grižljaj. Ko je bila z vsem gotova, je šla s sklonjeno glavo, kot obložena s krivdo, v posteljo. Prvič jo je ostro obsodil, zato je strašno trpela. Od časa do časa jo je slišal ihteti. Obotavljaje je šel k postelji in ji pobožal lase.

Marija.« Takoj ga je spet pogledala. »Zdaj bodi tiho, zdaj si bova hitro poiskala drugo stanovanje in če bi se morala kjerkoli splaziti pod kako streho, vendar bom še delal, kar bom hotel!« Njegov glas se je srdil.

V skrbeh je gledala za njegovimi očmi, ki pa so se ji zdele zmeraj bolj mirne.

»Zdaj boš le videla,« je nadaljeval, »kako bo to, če bova morala skozi hišo, kakšen bo zasmeh. Otroci se bodo križali, če naju bodo le videli, nimaš pojma, kako zaničevalni so vsi. Tako dobri bodo pač spet lahko, če bo kdo potreboval pomoči od njih!« Čemerno je gledal predse. S sramotilnim smehljajem, o katerem Marija ni nič vedela, ali naj je namenjen njej ali ljudem v hiši, je rekel: »Tebi sploh že pravijo ‚gospa'!«

Tedaj je široko odprla oči. Naj bi bil to zares očitek? »Zakaj, Stanko?« je vprašala z veliko vsiljivostjo. »Ker delam in držim svoje gospodinjstvo v redu? Ker hodim čedna iz dolžnosti do zdravja in spodobnosti in spričo tebe, da bi ti olepšala tvoj dom?«

Povesil je glavo. Da, hotel jo je žaliti. Zdaj je sprevidel globoko krivico, pa ni vedel, kako bi jo precej lahko popravil. Zato je zaklel predse. Dvignil se je z roba postelje in odšel k oknu. Zunaj je bila noč. Temno je strmel v temo in pritiskal svoj obraz zmeraj tesneje ob steklo. Iz njegovih prsi se je odvalil globok vzdih. Boječe je gledala za njim.

»Da — da — da —, je počasi sopel predse, »bolje bi bilo, da bi te bil pustil, kjer si bila, saj ne spadava skupaj!« Takoj je zaprl ustnice, kot bi hotel odgrizniti besede. Bilo je prepozno, izrekel jih je. Mislil jih je, pa jih ni hotel izreči.

Zdaj je glasno zaihtela. Tedaj je šel k njej in jo potegnil nase. Bila je brez volje nasproti njemu. »Kaj ni res, Marija,« je rekel s samoobtožujočim zvokom. »Kaj bi te mar smel sem noter privesti? Kaj bi se mar smel poročiti s teboj? Kaj mar nisem zate presirov in pre...« ni izgovoril.

Potegnila ga je navzdol k sebi in položila svoje roke okrog njegovega vratu.

Njen bledi obrazek je postal preroški. »Stanko,« ja začela, »Stanko, ti si — ti si —« se je obotavljala, »mogoče si bil kdaj brezbožen in včeraj zjutraj v cerkvi si bil drugačen in pravkar pri ljudeh v hiši si bil spet drugačen, zmeraj drugačen, in zdaj, Stanko, zdaj si pri meni,« blaženo se mu je nasmehnila, »in boš tudi zmeraj pri meni ostal,« je končala in poljubila njegova usta. Tedaj je postal kot majhen deček in ji je jokal v naročju.

Božala je s svojimi mehkimi rokami sem in tja po njegovi glavi, mršila je temne, težke lase in jih precej spet urejala, potegnila je navzdol čez široki, močni tilnik in ni razumela, da je on, ki je obetal toliko sile, mogel biti tako slab. Pasti na kolena pred majhnim sramotenjem in zaničevanjem ljudi in zatajiti Tega, ki mu je včeraj podaril nedeljo, tako krasno kot praznik onkraj zemlje.

Njeno božanje je postajalo zmeraj bolj oprezno, bala se je, da bi ga prestrašila. Tako voljno ga je držala skritega v svojem naročju kot tudi svojega otroka. Pa jutri spet? Tiho je pred tem vztrepetala.

Končno se je dvignil in se opotekel v kuhinjo, pa se je takoj odločno vrnil. V njegovi desnici je bingljalo kladivo, levica je držala pripravljen žebelj. Boječe ga gledala.

»Kaj boš zdaj, Stanko?« je začudeno vprašala.

Stopil je ne pazeč na belo perilo na posteljo in nastavil žebelj na steno, vihtel je kladivo, obotavljal pa se je udariti.

»Kako visoko naj bo križ, tako?« ji je pokazal.

Njen obraz je privzel znamenje največjega veselja in začudenja, roke so ga spremljale, sklenile so se kot k zahvalni molitvi. Toda takoj je spet vse prešlo, kot bi ji kdo ovil moker prt pred obraz, tako se je zdrznila ob misli na jutri. Prav tako hitro ga bo jutri spet odstranil. V razburjenju ali tudi dobrikaje se, z dobrohotnim predlogom. Tako daleč ga je zdaj poznala.

»Le poglej, Marija,« je spet vprašal.

Skrila je svoje premišljanje in ostala na zunaj mirna. »Da, tako je dobro, Stanko, mogoče malo naprej na levo,« je skoraj malomarno predlagala. Z namenom ni hotela siliti vanj, da je ne bi mogel obtoževati, če bi se njegovo mnenje spet kdaj spremenilo.

Pribil je, skočil s postelje in prinesel križ. »Tako,« je podkrepil, »zdaj nobeden več v to izbo. Svoje nakupe boš oskrbela zvečer, ko bom prišel domov, potem bom šel s teboj skozi hišo. Gorje temu, ki bi odprl gobec!« je zagrenjeno sklenil.

»Saj mene ne moti, če kaj vpijejo za menoj,« je pripravljeno rekla.

In tako je tudi bilo. Stanko je ostal daleč od vseh stanovanj in to so kmalu sprejeli kot sovražnost ter so se tudi njegovega izogibali. Njegova moč je uživala ugled. Le Marija ni mogla nemoteno hoditi okrog. Zaničevali so jo, kjer se je prikazala. Pred njenimi vrati je ležalo zmeraj kaj drugega, nametene smeti ali podobna nesnaga.

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec Urednik: Viktor Cenčič.